

Plymouth Pa. 6 Kovo

Dėl stokos laiko ir vietos neraszysime szitame numeryje ilgo straipsnio apie demonstraciją, kuri turėjo vietą 4 Kovo Wilkes-Barreje, jos svarbą ir prakilumą, bet trumpai parodysime jos ploną drobužį bei pavirszutinę iszziurą.

Nutarė trijų lietuviszkų parapijų (Plymoutho, Wilkes-Barre's ir Pittston'o) draugystės padaryti 4 Kovo Wilkes-Barre'je visūmėniską demonstraciją isz priezasties iszpjo vimo lietuvių per maskolius Kraziūse 1893 m. 22 Lapkričio, irgi sykiu apvaikszeczioti tautiszką szventą ant atminties panaikinimo Lietuvoje barbariskos baudziavos. Keturiolika minėtų parapijų lietuviszkų draugyszczių suvaziavo apie 3 adyną popiet į Wilkes-Barre ir susirinkę prie „Court House“ susidavadijo kūgeriausiai irėjo pamaželi, pradėdami gražiausia ulyczia, S. Main str., lietuviszkos bažnyczios link. Visupirm jojo trys raiteliai ant szyvų (szirmų) gražių žirgų, aprėdytų puikiais jūlais uz dangalais. Raiteliai taipgi buvo darinkti vyrai, želaunai paradniai apsirengę — jūdi kaip varnai, su augsztomis szilkinėmis skrybėlėmis, iszėmus vieną — Kapitoną szv. Jurgio Kareivių, kuris buvo savo draugystės drabužiais apsirengęs. Po raiteliais slinko palengvėle želaunai parėdytas vežimas ir jo arkliai; jame sėdėjo lietuviszki kunigai želaiva apsidengę. Toliaus žengė szv. Jurgio kareiviai, neszdami pirmsavęs suvienytų Valstijų veliavą, ant kurios siubavo platus szilkinis ilgas kaspinas, ženklas liudnumo: sykiu su Suv. Val. veliana nesze jūdą szilkinį veliavą isz abiejų pusių su angliszkų paraszu:

In memoriam of the Lithuanians whom cossaks by russian

Czar's command massacred for their religion in the church of Krozhe 22nd of November 1893.

Massacred over 160, injured over 200.

Lietuviszškai taip skamba: Ant atminties Lietuvių, kuriūs, isz caro paliepimo, Kazokai nužudė bažnyczioje už tikėjimą Kraziūse 22 Lapkričio 1893 m. Nužudyta daugiau kaip 160, sužeista virsz 200.

Paskiau žengė žingsnis už žengsnio kitų draugyszczių sąnariai, neszdami Suv. Val. taipgi želaunai parėdytas veliavas, tarp kurių dar buvo trys visai želaunos veliavos tyčia ant to padarytos: dvi tokios pat ir su tokiais-gi angliszkais paraszais, kaip augszcziiau minėjome, o viena didelė be paraszų isz jūdos ir baltos materijos padaryta. Kapelijos buvo trys, kurios, iszskirstytos tarp draugyszczių sąnarių, grajijo želaunai liudnus, graudingus grajus. Visi sąnariai neturėjo su savim savo draugyszczių ženklų, iszėmus szv. Jurgio Kareivius, kurie buvo visoje uniformoje, bet kiekvienas turėjo ant krutinės prisisegęs jūdą-baltą szilkinį kaspinėį ir ant rankų baltas pirsztinaites. Paroda tęsėsi apie dvi angliszkas mylias, nes jojeėjo keli tukstancziai žmonių viens nū kito per trejetą žingsnių; o sykiu su paroda žengė isz abiejų pusių ulyczių, dar ilgiau kaip pati paroda, angszcziai susikimszė deszimis tukstanczių žmonių, kaip vyriszkų, taip ir moteriszkų. Vienų lietuvių ir lietuvaiczių galėjo buti mažiausiai apie 7,000.

Dar isz pradžių apie „Courtą“ pakol draugystės rengėsi parėdkan, tiek minios susirinko, kad, kaip Lietuvoje per atlaidus, negalima buvo

isigrusti.

Daugelis žmonių, negalėdami persigrusti ulyczia per žmones, o norėdami viską pamatyti, žiūrėjo netik per visų namų langus ir duris, bet pagaliaus užlipę ant stogų stebėjos puikiai ir įpatiszkai lietuviszškai demonstracijai. Visas Wilkes-Barre's miestas, kuriam ant tos dienos galėjo buti apie 100,000 žmonių isz įvairių Amerikos kampų, didei sujudo, neramiai ir gailiai liudniai ėmė viens kito ir lietuvių klausinėti, kas čia pasidarė, ar bent ne Clevelandas, prezidentas Suvienytų Val., arba koks koks augsztas urėdnikas pasimirė, jog ir Suvien. Val. veliavos apdengtos želava....

Tokiame parėdke atkelio draugystės ir tukstancziai paszalinii žmonių, lydėjime palicmonių, kurie kelią darė, pas lietuviszką bažnyczią ant 4 po piet. Kadangi žmonių baisi daugybė buvo, į bažnyczią pirma buvo įleistos draugystės, o paskui paszaliniai žmonės. Isz bažnyczios buvo isznesztos visos sėdynės, už tai, nors ir neperdidelė, patilpo joje, labai susikiszę, apie 3,000 žmonių. Minios žmonių, netilpdamos bažnyczioje, pasiliko ant oro, kuris buvo sziltas, szildomas maloniais saulelės spinduliais, kuri tą dieną visoje kražybėje žibėjo ant dangaus. Bažnyczioje kun. Burba trumpai papasakojo priežastį apvaikszecziavimo, paskui buvo perskaityti telegramai ir laiszkai prisiųsti į Wilkes-Barre ant tos dienos. Potam prasidėjo lietuviszkos sznektos. Angliszkos sznektos nebuvo dėl to, kad daktaras, kuris turėjo sznekėti, dėl didei svarbios priezasties negalėjo atvykti. Sznektoms pasibaigus, buvo padaryta perbėganczia (labai kreitu budu) kolekta. Surinkta \$38.97. Potam, ant pusiau 6 adynos, draugystės iszėjo isz bažnyczios ir, susidavadiję, traukė tokiu pacziu bu-

du kitos dalies miesto svarbės nemis ulycziomis. Grižtant parodai atgal taipgi žmonių buvo pilnos ulyczios ir apspitę visos augsztesnės vietos, nū kurių tik galima buvo lietuviszką apvaikszecziavimą matyti. Paroda pasibaigė ant pusiau 7 vakare, kur prasidėjo, prie „Court Hause“.

Grazios lietuviszkos draugystės ir visi lietuviai buvo labai kantanti ir džiaugėsi, kad jie vieni be kitų tautų pagelbos įstengė taip didelę, nematytą lietuviszškai tautai, demonstraciją padaryti ir tokiu budu parodyti viesziai (publicznai) visam svietui, kas yra lietuviai ir ką jie kenczia nū despotiszkos maskolių valdžios.

Tas sukrutėjimas Luzernės lietuvių už savo nukankintus ir kankinamus brolius tokią padarė įspaudą ant svetimauczių ir toki žingeidumą tarp jų sukėlė, kad ant rytojaus, 5 Kovo, beveik visi angliszki ir kiti laikraszcziai raszė. Tokiu budu per vieną dieną, galima sakyti, lietuvių aszaros ir maskolių szunybės po visą pasaulę pasklido.

Negalima nepadėkavoti p. A. Milukui, kuris pas mus atvyko ant to apvaikszecziavimo ir, nors sirgdams, daug prisidėjo prie sunaudojimo ant lietuvių labo apvaikszecziavimo rezultatų.

Isz Lietuvos.

— *Suvalkų rėdyba.* Vidurij Vasario mėnesio priderėtų, kaip paprastai esti, taip ir dabar buti kvapą užimantiems szalcziams, o tūm tarpu dedasi atzagariai: vietoj szalczio, kasdien esti 2-4 laipsniai szilumos. Pradžioj gavėnios pradėjo krapyti gausus lietus, taip kad 8 d. Vasario pakilo diktokai vandū Szeszupėj ir kitose upaitėse ir upeliūse ir iszneszė ledą. Lytys eidamos pavandeniū sužeidė truputį

tiltą ant Szeszupės ties Senapile, vienok vienu szonu galima netik eiti, bet ir važiuoti. Seniaus kaip nū sanvaitės (ne dėlios) puczia diena į dieną baisus vėjas, tikros audros lanksto medžius. Antszalas jau isz žemės beveik visur iszėjo.

Bet dimniausias daigtas atsitiko sziądien, 12 dieną Vasario. Apie pietus vakarinis vėjas pakėlė jūdą debesį, kuriame perkunas susibaladojo. Isztolo bildėsis buvo neperdidelis, taip kad nevisi norėjo tikėti, kad tai yra perkunas. Tūm tarpu debesys prisiartinė ir jame visi aiszkiai pamatė szviesų žaibą, o už kelių sekundų taip smagiai nusi- graudėjo, kad kiekviens persijakrino, jog tai yra perkuno spyrimas. Paskui, nelyginant pavasarij, pradėjo tankiai kristi ledai, nedideli — kaip žirnis. Debesys netruko pralekti, stojosi giedri diena. Skaidri saulė apszvietė žaliūjantį želmenį rugių, į ką žiūfint gatavas butum eiti isz laizybų, kad tai jau Balandis, o ne Vasaris. Taip saulutė szvietė ir monijo akis paveikslais pavasario kokią porą adynų. Paskui vėl kasžin isz kur atsiradęs vėjalis pakėlė platų jūdą debesį, kurį pradėjo margyti vingės žaibo. Debesys prisiartino ir visai vasariskai pradėjo griauti. Savo ausimis girdejau, kaip isz szio antrojo debesio penkis sykius smarkiai nusigriaudėjo, kad net langų stiklai suskambėjo. Kėlis kartus girdeju tolimą griaustinio užimą, o nusizabavimų da daugiau regėjau. Tās navatnas debesys su savo ugniniais zvairavimais ir trenksmais netruko pralekti, tik antru atveju pabarszkino smulkiais ledeliais į skardinius stogus ir isznyko rytų pusėj. Debesys isznyko, bet vėjas kū tolyn, tū labiau stiprinasi, taip kad szioj valandoj, kada raszau szius zo-

džius, pavirto į audrą ir da kas valandėlė didinasi.

Istabus, sakau, daigtas griausmai, zaibavimas ir ledai pirmoje pusėje Vasario mėnesio. Žili seniai, su kuriais drauge prisistebėjau tam natvnam prajovui, tik trauko pecziais ir prisipažįsta, kad niekad savo amžij nematė ir negirdėjo tokių stebuklų. Atsitaike vienam ar kitam matyti ir žiemą pavienį nusizabavimą ar griausmą, bet pora debesų su griausmais, zaibais ir ledais Vasario mėnesij visiems yra naujas daigtas. Pamijs tą dieną ne vienas ir už keliolikos arba ir kelių deszimtų metų kitiems pasakos.

Regis neužilgo bus nekurios permainingos valsečiaus sudūse, o tarp kito ko permainingas budas rinkimo sudžios (kad tik nekristų ant lietuvių galvų koks perkunas isz szio gudiszkio debesio.... nors vidurij žiemos!), pailgytas laikas tarnystos ir padidyta alga teisdario (kad tik neimtų siųsti pas mus visus teisdarius gudus, nės „padidinimas algos“ pas maskolius beveik visados reiszkia tiek, kaip kad būtų pasakyta: „tą urėdą gali apimti tik gudas“....), busės reikalaujamas atsakantys mokslas nū teisdarių ir užvestos revizijos sudų ir kiti nauji užvedimai.

Prasitaręs apie valsečiaus sudus, turiu da paminėti apie vieną buvusį sudžią, labai garsų Liudvinavo Aleksą. Jau jam žmogeliui pradėjo visai nesisiekti. Ant jo nelaimingos galvos krito da vienas griaustinis.... vidurij žiemos. Budamas sudžia, A. mėgė imti visokios veislės kyszius. Kolijai ji „sudžiavo“, visi jo bijojo ir visi tylėjo. Ir kur gi čia kas nebijos ir netylės: jei kas jį tada skūsdavo arba kaip kitaip į jo nemalonę patekdavo, tai tokį jis persekioldavo, kaip įmanydamas, ne vieną, bet su visais jo gen-

timis ir draugais. Bijodami jo kerszto, visi tunojo. Bet sztai A. tapo numestas nū tarnystos, o tūm paciu tapo panaszių į anos pasakos pasenūsi liutą (levą) ir visi, „kaip kas įmanydamas“, pradėjo jam atlyginėti. Nekenczia jo netik, tie, kurie nū jo nukentėjo, bet ir visi lietuviai už jo iszdavėjistes. Tarp kit ko yra padūtas ant A. skundas, kad jis „darydamas teisybę“ emė ne nū vieno kyszius. Gali tas pasibaigti labai, o ir labai liudnai, žinoma ponui A. Gali kas zin kur atsidurti.

Taip gi girdejau, kad tapo atstatytas nū tarnystos (službos) ir Vilkavisztkio teisdarys (sudžia), bet už ką — neteko dagirsti.

Javų prekės da vis menkos. Berots jau ir javų nekas liko neiszpardūtų. Ukinikai vis tikisi, kad neužilgo javai pabrangs, kadama skolius su vokiecziu susitaikys su rubeziniais muitais. Kaip laikraszcziai pranesza, tai gudų su prusais valdžios jau susiderėjo kaip reik, tik da viskas turės pereiti per „Reichsanzeiger“ą.

J. Vėžys.

Maskoliai, norėdami, idant jų kalendoriai po Lietuvą geriau platintųsi, o ne lenkiszki, dėl Varszavos kalendorių uždraudė zenzura drukavoti katalikiszką kalendorių pagal seną stilių. Per tai, žinoma, lenkiszki kalendoriai negali taip po Lietuvą eiti. Bet viens kniginikas Petropileje padarė gerą geszeftą (bussinesą), gavęs daleidimą ant spaudinimo kalendorio pagal seną stilių. Tie lenkiszki kalendoriai dabar po Lietuvą platinasi lenkų tarpe ir kasztūja tik tai 10 kapeikų. O Varszoviszkių storų, brangių kalendorių daugybė pasiliks neiszpardūtų. Taip tai maskoliai viską griaua!

Mūsų gaspadoriai bėdavoja, kad negal isz gaspadorystės pinigų iszrinkti, nės javai pigus. Jeigu javai negiliūja, turime ką kitą sėti arba javais, kaip Prusūse, gyvulius penėti ir anūs brangiai pardavinėti. Sztai žiūrėkit Voliniuje, kur po lenkmecziui 1863 m. daugybė czekų kolonistų pribuvo, gaspadorystė pakilo, nės žmonės yra daug numaningesni. Pirm 1869 metų ten nebuvo nei vieno apvynių daržo, bet dabar jie ten apvinius pradėjo sodinti dėl alaus — bravorų ir už anūs didelius pinigus iszrenka. Argi mūsų žmonės būtų taip kvaili ir to pat negalėtų padaryti?

Gal apie tai ne visi žino, kad lenkų tarpe *Krokovoje* pagarsėjo nū poros metų mūsų žemaitis kunigas Kazimieras Semaszka isz savo geradėjiszčių, mielaszirdyszčių ir fundacijų. Apie jį garsas net Paryžiuje yra žinomas. (Kraj 1893 m. N 52, p. 13).

p. Samboras „Krajaus“ korespondentas (N 52, p. 18) isz Gdansko raszo: „Prusų Lietuvoje atsitinka, kad prakasę senkapius atranda szale nabasznių žirkles. Isz to matyti, kad senovės lietuviai anas dėjo su nabaszniškais į grabą, idant gintų nū savęs Giltinę, smerties deivę. Apie Giltinę kalba žmonės, kad tai yra liesi moteriszke su melynai ir ilga nose, turinti liežuvi su nūdais. Su tūmi liežuviu ana laksto po szventorių kapus ir isz numirusių cziulpia nūdus. Naktimis įlėnda į žmonių triobas ir su savo nūdintu gyliu lytisi miegtančių, nū ko žmonės turi mirti. Szioku budu isz Giltinės priezasties iszmirė czielos szeimos. Todėl žirkles dėjo į grabą, idant nabasznikas galėtų jai liezuvi nukirpti, kada ji prie jo dėl nūdų emimo pri-

siartina. Per tai ir dabar jėgu kur šeimyna pradeda mirti, sako kad, ją Giltinė smaugia!“*)

„Moskovskyje Viedomosti“ raszo, kad apszvietimo ministeris labai džiaugiasi iš to, kad Pabaltmarinių gubernijų (Latvija, Igaunija ir Vidžemė) maskoliszkioji kalba po iszkalas pasiplatino. Tik tai ministeriui tas netiko, kad po ano kraszto pravoslavnas iszkalas maskoliszkioji kalba yra prascziau iszguldoma, negu po liuteroniszkas.

Komunikacijos ministerija pripazino už reikalingą iszvalyti upę Ventą dėl irklavimo, kuria į Ventspilę (Windava) nuvaro pavandeniu 7,000,000 pudų tavorų, o ypacz medžių.

„Wisła“ 1893 m. Zeszyt 3, padūda vertimą ant lenkiskos kalbos garsingos mūsų knygos „Svodbine reda“ Juskevyčiaus. Pusė jos jau yra iszversta. Atspaudinta dabar pusę vertė a. a. profesorius Krokovo Akademijos Kopernickis, o antrą pusę verčia dabar Dr. Jonas Karlavyczia. Užraszas to darbo yra „Wesele litewskie w okolicach Wielony“. Yra czia paaishkinimas prof. Boduen de Courtenay ir Petro.

Tame pat laikrasztyje J. Kybartas dūda straipsnį: „Humor ludu Žmudzkiego“.

Vienas iš mūsų zemaitiszkų dainių p. M.... ketino paraszyti graudingą giesmę apie Kražių atsitikimą.

Dabar iš priezasties gaspadorystės nupūlimo mažne kožnas ponas dvarą turėdamas, užsiima dar kūm kitu arba jieszko vietos nors tolymūse krasztūse. Sztai vieni dirba iš pieno surius, kiti su giria prekiauna, kiti yra daktarais, advokatais, kiti iszvaziavo net į Siberiją, vietos jieszkodami. Kaip tai p. T. nū Lolių ir p. S. nū Resiainių. Abu iš

Resiainių pavieto. Kiti vėl užsiima prekyba, uždedami po miestus savo kromus. Katrė tik tai iš jų kortas musza ir arielką geria, tie isiskoliję į bankas ir dvarų netenka.

Kupezius Visendorfas, latvis, Petropilėje gyvenantis ir labai mokintas žmogus ir geografiszkos draugystės Petropilėje sąnarys, raszo recenzija latviszkai apie p. Volterio knygą: „Ob etnograficzeskoj pojezdke po Litve i Zmudi“. Raszinėjo ans dabar gromatas į tas vietas, kur p. Volteris buvo, norėdamas isztirti ar ans kur nesuklydo.

11 Vasario vėl truputį užsnigo ir paszalo. Bet musėt neilgai laikys, nės saulė augscziau kildama, tirpyti pradėjo. Purvynas dar didesnis pasidarys.

44.

„Klosy“ XXX N 767. Sako, kad po Tumų kaimu ant neprieinamos pelkes arti Leniczicos Lenkijoje žmonės ir dabar nurodo szvedkalnį (okopy szvedskie). Tai buvo senkapiai, nės czia urnas atrado. Toji vieta, zinoma yra iš diplomatų nū metų 1572 kaipo *Molis*. Iš to kalnelio pasi-naudojo zuvedai (szvedai) 1555 mete, laike apgulimo Leniczicos, pastatė jie czia armotą ir szaudė į pilę.

Yra tai vis vietos nū senovės mūsų giminės Jatvingių užgyventos, o kuriūs lenkai iszmusze ir iszgaishzino. Sztai ta ir vieto *Molis* nurodo, kaip jų buvimo liekaną. Yra tai lietuviszkas žodis *molis* (glinė). Arti Varszovos yra vieta Malkin (malkinė).

„Kovenskyja guber. Vedomosti“ praneszė, kad per užgavėnes zemaicziai važinėja iš vieno į kitą kaimą. Suktikus žydus tepa degutu, sakdami „iš velnio reikia velnią padaryti!“. Nū kitų suktiktų magaryezių reikalauna.

Tie, kurie atvaziūja, gėrymų reikalauna. Iszgėrę, szokatancijų *ringių* vadinamą.

Žinomas yra daigtas, koke tai yra nelaimė buti apyrtu nū pagedusio szuns. Nū to daktarai gydyt nemoka, bet prasti žmonės. Tie vėl, norėdami iš savo vaistų pasinaudoti, dūda sutrintas žoles, idant nieko negaletų pazinti, kokios. Taigi „Dzien-nik Guberniji Radomskieje“ raszo, kad toke liekarsta, kuri nū to gydo, yra žole lotiniszkai vadinama: „*Scrophularia nodosa Lin*“, vokiszkai *Knotige Braunwurz*, lenkiszkai *Trędownik knotowy* ar *węzłowy*. Viens gydomas pons nū kerdžiaus, kuris jį nū tos ligos gydė, vieną iš tų žolių jam nematant pagavo ir mokytiems vyrams nurodė ir per tat dabar, regis, bus zinoma. Tą žolę suvirę dūda į vidurius gerti. Tas vaistas yra priezasczia vidurių skaudėjimo ir zenklu drauge, kad vaistas gelbsta. Su karsztu tūmi vaistu plikė roną, ir taip po kelis kartus. Nū to visiszkai liga parėjo.

Senovės laike pas lietuvius buvo budas, kad grobę sav užpaczias ir gaspadines moteris iš svetimų krasztų, imdami anas per sylą ir karę: Gudijoje, Lenkijoje, Mozurijoje. Kaip anų laikų zenklai pasiliko anų krasztų veselijų apeigose. Iš jaunų szalies draugai vadinasi ten „*Litwa*“ (Lietuviais), nū kurių ginas lyg neprileisdami prie mergaitės, uždarydami vartus ir lyg besimuszdami. Dainūja ant lietuvių ir totorių, rugodami, paskui gavėdovanas įleidžia. Apie tą raszo ponas Henrikas Bigeleizenas (Wisła 1893 r. Zen. II 228-230).

Mūsų mergaitės dieną pirm Naujų Metų, norėdamos

zinoti kokius gaus vyrus, kaip sako, jau nū seniai iszsimislijo tokį burtą:

Paima į bliudą vandens, o ant bliudo krasztų iszkabinėja ilgus popierėlius su iszrasztais berniukų vardais. Į valakiszko rieszuto skiautą įdeda uždegtą žvakutę, ir įsukę vandenį leidžia ant jo. Žvakutes sukas ant vidurio, o paskui ant krasztų bliudo, katrą kortelę žvakutę uždegs, tai tas vaikas į ją isimylėjo, kaip sako užsidegė, paskui leidžia ant bliudo vidurio dvi tokes žvakutes, kurias ant vandens, tai nū savęs tolinasi, tai susieina, tai glaudžiasi. Yra tai berniukas ir mergina, iš kurių pranaszauna apie jų sutikimą arba nesutikimą, būvimą arba nebūvimą iš to veselės.

„Novoje Vremia“ dejuja, kad rusifikacija ne taip gerai Lietuvoje eina, kaip maskoliai ir valdžia nori. Sztai kūlabiau maskoliai nori, kad daugiau būtų nupirktų dvarų, maskolių ponų iš mūsų ponų rankų. Jo didesnius palengvinimus daro dėl savųjų maskoliai, tū jų reikalai prascziau eina, nės yra dvarų vis mažiau ant pardavimo. Bajorai matydami, kad anūs nori maskoliai iszremti ir kad tik tai po tėvų ir giminių gali žemę gauti, o nupirkti gali tik tai maskoliai, o ne jie, emė kietai laikys prie savo dvarų.

Petropilėje ketina dabar įtaisyti komisiją dėl iszpirkimo žemės iš mūsų rankų, o atidavinėjimo jos į maskolių rankas. Toje komisijoje bus taipjau gubernatoriai ir general-gubernatoriai.

Lapkriczio mėnesio 1893 m. arendorius Czeszilavos dvaro, *Vileikos pav., Vilniaus gub.* ukinikas iš tokių, kurie jau poniszkai rėdosi, Steponas Hriszkevyczia, nužudė jauną mergaitę, kuri, jo prigauta,

*) Dr. Basanavyczia raszė apie tai „Auszroje“, o Narbutas „Dzieje“.

norėjo jam periszkadyti su kita apsivesti. Apturėjęs kelis nū mergų atsakymus, kad už jo netekės, o tai vis per tą apgautą merginą, Hriszkia-vyczia pasirodavojęs su žydu szinkoriumi ir su dviem starovieriais burliokais, pakalbino mergaitę pas savę, lyg su ja susigadyti norėdamas. Kada jau ją nū savęs namon link ly-dėjo, iszpūlė ant jos ant kelio tiedu starovieriai ir prie Hr. pagelbos nusmaugė ją su vir-ve, paskui nabasznię pakorė, norėdami tūm nurodyti, kad ji pati pasikorė. Suimti sta-rovieriai prie kaltybės prisi-pazido, Hr. gynėsi, kad to ne-padaręs, bet naktį kalinėje pasikorė (Kraj).

Dr. K. isz Naumiesczio pa-vietą, norėdamas prie darbo Seinų vyskupystės kunigus įjudinti, rasė į varšoviszkus laikraszczius, kad kunigai yra prieszingi daktarams ir kad geriau už felezėrius stoja, ne-gu už jūs, per tat kunigas Oleks (Hollak), kanaunikas, davė atsakymą laikrasztyje „Przegląd Katolicki“, kad tai yra neteisybė, nės kunigai netiktai nevengė nū daktarų įtekmes, bet nori su jais drau-ge eiti, ir kad net patys gydo, kiek moka isz knygų. O dak-tarų įtekmė per tat yra nedi-delė, kad brangiai nū žmonių plėsia ir nevisados nori eiti krikščioniszkais keliais taip, kaip kunigija.

— Vilniuje ant kasos ka-pų pons Raduszkiavyczia sta-to naują gotiszką varpinę. Taip jau szv. Mikalojaus bažnytėle yra per naują isz-taisyta — langai, altoriai. Dau-gel abrozų atnaujino p. Ka-minskienė, tepliotoja dvasisz-kų abrozų. Szimet bus isz-taisytos bažnyczios Visų Szventų ir, regis, szv. Kotri-nos bažnyczia (Kraj).

Vilniaus vyskupystėje pa-simirė du senu kunigu V. Ro-jeckis Voverų klebonas ir J.

Kauba Lyntupių parapijos klebonas. Pirmas buvo ku-niku 32 metus, o antras 52. (Kraj).

Vilniuje buvo midaus dirb-tuvė Bukovskio, Senkevyczios ir Duczmano, kuri per tris metus padarė 1,000 pudų ge-remo midaus. Dabar midaus nedirba, nors pernai Petropi-lėje už jį medalį gavo. p. Bukovskis tą midų supirko dėl pardavinejimo. (Kraj).

Musėt mūsų senovės midus dabar taip mums netinka, kaip kada tai mūsų tėvams. Da-bar davėme virszų arielkai,alui ir žydų dirbtam vynui isz burokų rasalo!

— Panevėžio pavieta yra viens turtingas bajoras, Snars-kiu vadinomas, kuris dabar dėl Salantų bažnyczios paau-kavo žiraudolį*). Salantų baž-nyczią apart to dabar atnau-jina.

Tas p. Snarskis pardavė Linkavoje namus miravos su-dizai už 2,000 rublių. 1,000 rublių jau gavo, o antrą tūk-santį turės dar be procento laukti. Per tat sudžia dabar isz Joniszkelių į Linkavą kraustosi.

— Telszių pavieta cholera atsiranda Triszkiūse ir Lūkės miestelyje, apart Telszių, kur cholera yra siaucianti.

— Resianiuose buvo viena toki diena, kada susirgo 60 žmonių ant choleros. Kaip jau zinote 200 žmonių ten ta liga pasimirė. Ten ponai daktarai kliube susieina. Tai-gi jie dieną ir naktį pakajaus neturėjo. Policija visur lan-dydama vis atrasdavo sergan-czius labjausiai žydus, kurie sztai kokias sztukas dirbo, idant nū choleros gydytis. Policija atrado, kad serganti-zydai pradėjo dėti prie ligonių sziltas dar szviežias bulkas dūnos, silkes, kurias paskiau žmonėms pardavinėjo ir szio.

*) Kurį Rigoje nupirko ir kuris jam kasztavo 150 rublių. Gražus tai bus atminimas dėl bažnyczios.

kiu budu visi tie, kurie ant kuczių silkes nupirko, sirgti pradėjo. Po daugel vietų apie Resiainius czieli gyveni-mai iszmirė, kurie tų silkių ir bulkų užvalgė. Dabar nū zy-dų tų tavorų nieks nenori pirkti. Buvo net 7 rabinai dėl atsprendimo to.

— Szaulių pavieta, Kurszė-nų parapijoje, Stefaniszkių dvare pono Biluno bus 22 Va-sario (seno stiliaus) sudėtinis balius. Ponai ir ponios mo-kės po 5 rublius. Rėdysis baisiai puikiai, ypacziai po-nios! Mat dar ne visų ponų skolinėjai dvarus pardavė! O rasi dar nevieni tėvai su kokiais kavalieriais savo duk-teris supažindins ir anos iszte-kės, ot bus geras reikalas!

Nū 13 Vasariaus vėl ziema užstojo, prisnigo nors tiek, kad gauname szlajukais pa-važinėti ir truputį szalti pra-dėjo.

— Isz Latvijos. Dabarti-nė Latvija pirm 99 metų pri-gulėjo prie Lietuvos ir Len-kijos, bet prie treczio karto tų žemių iszdraskymo 1795 mete tapo prie Maskolijos pri-skirta. Musėt latviams ne la-bai malonu buvo po mūsų valdzia buti, kad su didele isz-kilme nor jie apeiti szimtą metų savo po maskoliais bu-vimo 1895 mete. Latviai maskolių pėdas laižydami pra-szė, o minesterija daleido lat-vių draugystei Jelgavoje tą taip svarbę valandą apeiti su dainomis ir muzika, besi-džiaugdami isz priskirimo Kurzemės prie Maskolijos. Ant to bankieto ketino pribu-ti ir Vidžemės latviai. Lauks ant tos dienos ant 20,000 žmonių į Jelgavą, tai yra ke-turis sykius tiek kiek susieina per Rugpjuczio mėnesį kožną met, apeidami nū baudziavos atleidimą.

Maža Liepojaus katalikų bažnyczia per storonę kunigo

barono Rappo tapo padidinta per pribudavojimą vieno spar-no ir dviejų boksztų.

44.

— Plungė (Kauno rėdybos, Telszių pavieta). Plungės miestelis guli ant kranto upės Babrungos, labai puikioje vietoje. Miestelis yra nema-zas, tiktai nelaimė, kad jis kaip kimszte prikimsztas szliomkių jūdbarzdžių, kurie, zinoma, tur apszioję visą pre-kystę. Plungės miestelyje yra kunigaiksyczio dvaras Oginskio, kurs czionai gyvena, nės beveik visas miestelis jam priguli. Kunigaiksztis O-ginskis yra labai doras žmo-gus, jis rodos visūmet nor ge-rai apsieiti su savo žmonėmis ir pagerinti jų buvį. Jis bu-vo 1883 įtaisęs szkalą dviejų kliasų, paskui norėjo padaryti ją keturių. Ukinėjai vezė į tą iszkalą savo vaikus taip akva-cziai, kad ant pirmo karto su-sirinko apie 100 vaikų. Ogins-kis buvo partraukęs tris labai iszmingus mokytojus, kurie jau buvo padėję savo darbą. Mokykla buvo įtaisyta labai puikioje vietoje pacziame sod-ne kunigaiksyczio, kur galima buvo ant szviežio oro pasi-vaiksyczioti, obūlių ir ūgų pa-sirinkti, nės nū žemės buvo leista mokintinems pasirinkti. Už mokslą nebrangiai reikėjo mokėti, o kožnas vargingas galėjo dykai gauti mokslą vis-kas jau buvo įtaisyta labai gražiai dėl mokslo; bet nelai-mė, kad tiktai 10 dienų tega-vo gyventi ta mokslainė ant svieta, nės atėjo nū valdzios isakymas, idant ji tūjaus butų uždaryta. Isz kokios prie-zasties valdzia uždarė taip greitai tą mokslainę, nors ji bu-vo pavelijusi kunigaiksycziiui ją atidaryti, nėra aiszkiai zinoma. Saka, buk viską žydai padarę, nės tie dideliai nekenczia Oginskio, buk jie daneszę valdziai, kad kunj-gaiksztis noris isz tų mokinti.

nių tikslai maisztinikus pada-
ryti. Didei iszkada tos mo-
kyklos, kuri butų labai isz-
ganingu buvusi Žemaitiams,
nės Plungė yra pati Žemaitių
szirdis; nebutų jiems reikėję
už kelių deszimtų mylių bal-
dytis, idant dasiekti mokslī-
mycia. Aginskis tur didelei
daug su žydais kovoti, nės jis
nor jūs visus isz Plungės lau-
kan iszkrapstyti, vienok jų
negalima joku budu iszvary-
ti, nės nors jie ant kunigaiksz-
cio grunto gyvena, jie yra
jau užsigyvenę. Oginskis yra
taipat gerai žinomas kaip di-
delis mylėtojas Žemaitių ark-
lių ir visokių galvi-
jų, nės jis kožną metą įtaiso
parodą Varniūse arba Rieta-
ve; jis už gerus arklius gerai
ukinikus apdovanoja. Jis
labai mėgsta Žemaitių arklių
veislę, (žemaitiški yra sarta-
i, kasztankai nedidelio augumo,
ale dikti ir greiti), ir dėlto
ant parodos už tokius arklius
dūda didžiausias dovanas, nės
ir jo staininiai mažne visi yra
žemaitiški. Plungės para-
pija yra labai didelė, bažny-
cia jau sena, kunigaiksztis
nor naują budavoti ir dūda
visus pinigų kiek reiks dėl
pastatymo bažnyczios, ale jis
nor, kad žmonės apsiimtų ant
savęs suvežti materijolą ir dū-
ti darbinikus. Plungiszkiai sa-
ko, kad mes apsiimsime jam
suveszti materijolą, jis su mu-
mis pradės it su vergais apsi-
eiti, todėl, kad mums reiks
bažnyczios, mes apsieisime ir
be Oginskio. Ukinikai plun-
gės parapijos tur daug žemės,
ale ukę veda labai prastai, nės
jie sėja dideles daugybes linų.
Pirm 7 metų plungiszkiai bu-
vo labai pralobę su linais, nės
tada linai buvo labai brangūs.
Bet dabar linams atpigus,
plungiszkiai suvis nusmuko.
Jie, mat dar nesupranta, kad
daug linų sėjant gal visai nu-
gyventi. Plungiszkiai yra di-
deliai papeiktini už savo gir-
tūklę. Jie szventomis die-

nomis suvažiavę į miestelį,
prisigeria, o paskui pradeda
musztis ir valkiojasi po miestą
nusidrasę ir nusiplėszę, kaip
latrai. Plungės valszcziaus
vaitą ir tiesdarius galima už
arielkos stiklę nupirkti. Bu-
tų jau laikas ir plungiszkiams
atsikelti isz to purvyno ir sek-
ti kitų lietuvių pėdomis.

— *Mazeikiai, Kauno rėdy-
bos, Szaulių par.* Mazeikiai
yra stacija ant gelzkelio Lie-
pojaus — Romnų, taipat eina
szaka gelzkelio isz Mazeikių
ant Jelgavos (Mitaujos). Pirm
pora deszimčių metų
Mazeikiai buvo nudriskę ir
miskais isz visų pusių ap-
siaustas sodžius; vietinis gy-
ventojas turėjo su dideliais
vargais grumtiesi, idant pra-
gyventi su savo szeimyna, nės,
nors czionai žemė yra vaisin-
ga, per blogą padėjimą tarp
balų ir girių, ukinikas kentė-
jo dideles nelaimės ir bėdas.
Mazeikiai szįdien yra jau pu-
sėtinais didelis miestukas Lie-
tuvoje. Mazeikiai prekystės
dalykūse yra visoje Žemaitijo-
je žinomi, nės žmonės važiūja
į ten isz visų apielinkų tavorų
pirkti. Prekėjai beveik visi
žydai. Bet palengva pradeda
ir mūsų žmoneliai suprasti
prekystės vertybę, emė buda-
voti gražius gyvenimus, kuriūs
daugiausiai žydams ant aren-
dos atidūda, karczemos jau
yra kelios, lietuvių užlaikomos
ir jiems gerai sekasi, o kiti
jau rengiasi ir krautuves vi-
sokių tavorų įtaisyti. Aplin-
kiniai gyventojai ukinikai gy-
vena pusėtinais gerai. Mazei-
kiskiai jau gerai suprato ver-
tumą dobilų, kurie dūda gerą
paszarą, todėl czionai banda
ir arkliai sodiečių yra gražūs.
Pirm deszimties metų keliu-
kas į Mazeikius buvo suvisu
mažas, ale szįdien ir naktį, tas
kelias yra gyvas, nės po kelias
deszimtis vežimų žemaitiai
veža savo grudus ant gelžke-
lio, o pargrįždami parsiveža

visokių tavorų, taip kad ne-
užilgo Mazeikiai pasidarys di-
deliu centru prekystės Žemai-
tijoje.

— Už szeszių verstų nū
Mazeikių, yra *Tyrkszių* para-
pija, Telszių pavieto. Tyrk-
szlių miestelis gul gražioje
vietoje ant kalno, bažnycia
taipat yra ant didelio kalnu-
ko, buvo jau ji pusėtinais ap-
driskusi, ale praėjusi metą ap-
taise ją parapijonai gerai.
Tyrksziūse yra tirsztai žydų
ir prekystė jų rankose. Tyrks-
zliszkiai dar rodos labai
mažai terupinas apie lietu-
vystę, nės jie mėgsta stipriai
arielkėle patraukti, o paskui
gerai pasipeszti, kas atitinka
kožną szventą dieną ir per
turgus. Prie Tyrkszių pri-
eina didelė giria, toje girioje
kelets metų atgal atsirado bu-
ris vagiszių, kurie pasislėpę
gyveno, o naktį keleivius ap-
rubavodavo ir primuszdavo, už
visdaugiausiai žydams kliuda-
vo nū tų vagiszių. Nū Tyrk-
szlių ant Sedos važiūjant ke-
leivis tur nusidvyti, kaip Že-
maicizai jau pradėjo visas sa-
vo ganinklas kasavoti, nės yra
dideli plotai ganinklų iszdras-
kytų ir užsetų javais ir auga
viskas neszpetnai (neblogai).
Pirm czia balos buvo, ir gyvū-
lys beveik negalėjo įeiti, o įėjęs
ant tokios ganyklos neka la-
bai negalėjo gauti, nės tikslai
vienai nuskurdę kadagėliai ir
kesinai buvo; szįdien, rėvus
iszkasus ir iszsausinus, tos vie-
tos galės gerus vaisius atneszti.
Viduryje miestelio yra ilgi
namai isz senų laikų Sapiegos
pabudavoti. Sedoje yra dvi
bažnyczios viena parapijos di-
delė, o antroji maža, taip va-
dinama mokintinių, nės czionai
buvo kitą kartą mokykla, isz
kurios galėdavo į kunigus isz-
eiti. Toje mažoje bažnytėlėje
ilgą metą buvo be kunigo
tuszczia ir jau maskoliai buvo
apie ją pradėję landyti ir no-
rėjo atimti, ale žmonės, iszgir-
dę apie maskolių užmany-

mus, pradėjo rupintis, idant
ją neidūti maskoliams, nupir-
ko naują kleboniją, nės senoji
1886m. per didelį gaisrą sudegė,
viską gerai sutaisė ir gavo ku-
nigą, kurs dabar tenai visu-
met gyvena. Sedos ukinikai
tur neszpetną žemę ir galėtų
graziai ukę vesti; beda tik,
kad lietuviystė jiems dar rodos
suvisu nerupi. Sedoje yra
taip vadinamas skarbas
daktaras ir aptieka, t. y. kur
žmonės gal dykai isz daktaro
ir vaistų naudotis. Pirm ke-
letos metų Kauno rėdyboje ta-
po įvesti žmonių daktarai ir
aptiekos. Užmanymas, rodos
butų geras, ale praktikoj pasī-
rodo kitaip, nės tie daktarai
nieko žmonėms nedūda dykai,
nors jiems yra isz valszczių
užmokama alga, kada kartais
tulas žmogelis ir gauna kokių
ten vaistų, ale tie yra niekam
netikę, žmonėms niekados ne-
gali pamaczyti, dėlto žmonės
suvisu mažai isz tokių dak-
tarų ir aptiekų naudojas.
Toks daktaras, gudas, yra Se-
doje, kurs algą gauna, ale
žmonėms veltui nieko gero ne-
daro. Taipat valszcziūse daro
pelczierukai, kuriems yra nū
daktarų atsiųstos liekarstas,
idant dykai žmonėms dūti, ale
jie dūda tik tokioms žmogys-
toms dykai, kurių jie bijo,
t. y. prakilnesniems ir ap-
szviestesniems.

Kadaginiszkis.

Prusu ir Amerikos lietuviai.

Labai yra akyva pastatyti
szalimais Prusų ir Amerikos
lietuvius dėl palyginimo ir
prisistebėti vienų ir kitų dar-
bams dėl pasimokinimo.
Skaitlius lietuvių kaip Prusū-
se, taip Amerikoje yra maž-
daug vienodas. Tikslai Prusų
Lietuvoje daug daugiau mo-
terių ir vaikų, o Amerikoje
kelis kartus skaitlius vyrų pe-
reina ant motėrių. Prusų lie-
tuviai turi žemę, savo bažny-
czias, isz kurių 8 lietuvių kata-

likų, o keletas deszimčių protestonų. Ir Amerikos lietuviai šiandien jau turi 15 lietuviszkų kat. bažnyčių, o greitai turės 35; prie bažnyčių jau yra sziekios tokios 5 szkalos. Neužilgo bus szkalos prie visų bažnyčių. Gazietų lietuviszkų Amerikoje yra gyvūjanczių 5. Draugysczzių visokių apie 200, „Susivienijimas“ turėdamas per 1,000 sąnarių, su visoms savo knygoms ir izdu vertas yra keletą tukstanczių dolerių. Visos draugystės abelnai imant turi savo kasose iki 90,000 dolerių. Kapelijos lietuviszkos yra Shenandoryje, Mahanoy City (ir rengiasi Chicagoje) ir Pittstone. Laikraszcziai Amerikos lietuvių toki, kaip „Vienybė“ ir „Lietuva“ judina svarbiausius lietuvių klausimus. Politiszki kliubai daugelyje vietų yra įstengti ir lietuviai jau pradeda norėti, kad būtų ir atsiranda iszskiriame szioki — toki lietuviszki urėdnikai, bet dar to viso per mažai tėra. Bet reikia atsiminti, kad lietuviai Amerikoje pradėjo neseniai gyventi, o dar vėl dirbti, o kaip mato ma jau nemažai padarė. O reikia žinoti, kad prekyboje lietuviai vėl skverbiasi pirmyn, o paskucziausiais laikais bando lietuviai sutverti lietuviszkus ukinjkus Arkanzo valszcziuje, tarp placių laukų ir girių, kur begiodavo laukiniai arkliai ir buivalai, tenai pirkdami žemę lietuviai tveria „Lietuvą“, nės tokiu vardu vadinasi ta naujokynė, kur potam užves puikius sodnus, spaus vyną ir augins medvilnias (bovelnų). Suvėjimai, parodos, sznekos, krutėjimas, noras dirbti dėl Lietuvos neiszpaspakomas! Dabar atsigrižkime į Prusų Lietuvą: Miestai dėl Lietuvos numirę. Gazietos, (neskaitant iszdūdamų dėl didžiosios Lietuvos, kaip *Apžvalga* ir *Varpas* su *Ukinjku*), raszytos gotisz-

koms literoms, užsiima daugiausia tūm, ką dirba Berlynas, ką nusudyjo prisiektųjų sudas, ką padarė ugnis, vagis, ką užmuszė, kas nuskendo ir taip toliaus, o sznekos apie gyvūsius lietuvių reikalus yra paminėjama, kaip isz netyczzių. O tū tarpu ta vieta dirvos kas kartas labjaus ir labjaus virsta į dirvoną.

Prusūse tautiszakai — ukiszka draugystė *Biruta* ar ji gyva ar mirus nebesigirdi. Lietuviszka Skyrimo Draugystė, kuriai reiktų virti didžiausiu karszcziu, priesz kelias dienas lig kokiam skyrimui sukruta ir dūda žinią, kad dar gyva.

Bet tiek per mažai! Jei palygysime „Susivienijimą Lietuvių Amerikoje“ su *Skyrimo Draugystė* Prusūse, turime pripažinti, kad „Susivienijimas“, turėdamas 36 draugystes ir pavienius visūse Amerikos miestūse, nepalygintai yra krutesnis ir daugiaus turi gyvenimo už *Skyrimo Draugystę* lietuvių Prusūse. O kur daugiaus draugysczzių tarp Prusų lietuvių? Apie tas negirdėti! *Vaiskas Iszganyimo*, teisybė, kruta Klaipe doje, bet jei norėtume palyginti nors su tokioms draugystėms kaip „Vyskupo Volonczausko“ ir „Simano Daukanto“, tai turėsime pripažinti, kad ir ant to dalyko pas Amerikos lietuvių daugiaus dvaisios ir daugiaus dėl lietuvisztės dirba. Jei palygytume parodą nors kokios draugystės amerikoniszkos liet. su parodoms *Vaisko Iszganyimo* Prusų, tai ir taip pas amerikonus atrasime daug daugiaus mislies ir naudos lietuviams. Lyg sziolaik Prusų lietuviai negali iszsivynioti isz vokiszkių vystyklų ir dalykūse tokiūse, kaip *gotiszkos literos*. Lig sziai dienai Prusų lietuviai vartoja, kaip kokią szventybę vien tik tai gotiszkas raides, taip jie daro tarytum tyczia, kad skirtiesi nū visų-

menės lietuviszkos. Prusų liet. tėra 123,000, o pasauleje lietuvių yra virsz 4,000,0000, tas mažas burelis Prusų lietuvių susivystė vokiszkose paklodėsi ir lig sziai dienai nežinia dėlko taip mėgia laikytis! Amerikos lietuviai vartodami abelnus raszto ženklus dėl visūmenės lietuviszkas savo mislis kitiems padūda ir gaivinas supratimu ir mislimis visūmenės ir budami už jurių-marių, už gilų vandėnių, kietai riszasi su tėviszkės lietuviams, o Prusų lietuviai nei patys savo mislių negali (dėl vokiszkių rasztženklių) suteikti daugumai lietuvių, nei nū daugumo ne vartoja. Prusų lietuviai budami Lietuvoje, toliaus yra nū mislių ir szirdies lietuviszkos, kaip Amerikos lietuviai. Kad szitam prisistebėti, akyva yra tēmyti, kaip Amerikos lietuviai skubiai eina pirmyn, o Prusų lietuviai tunoja ant vietos, arba virsta į vokieczius. Amerikos lietuviai apreikszdami savo mislis rasztūse, gazietose ir knigose taip pradeda elgtiesi, kad nū jų gauna drąsybę visa lietuviszka tauta; kur tik tai randasi lietuviai, net po tolymus Rosijos krasztus, neskiriant nei Siberijos, iszgirdę amerikiecių darbus, atgyja, susistiprina, viltį įgauna. O Prusų lietuviai budami užsidarę savo namūse, nei patys nesirupina apie lietuvisztę, nei kitų nestiprina. Todėl Prusūse galima buvo matytyti tokią bjaurybę, praeitame rudenyje 1893 m., kad reikėjo rinkti karaliszkan seiman, mažai atsirado drąsių vyrų, kurie būtų užtarę savo lietuviszkus kandidatus. Arba, kad po visus sodzius ir vietas, kur gyvena Rusijoje lietuviai, patys tėvai mokina vaikus, ar samdo mokytojus, tai Prusų Lietuvoje, kur taipos žveriszakai vaikai po szkalas yra vercziami į vokieczius, nevienos tokios valnos lietuviszkos szka-

los neatrasi. Lietuviai po maskoliumi mokina lietuviszkai savo vaikus namūse, o Prusų lietuviai, kad jų vaikus vokietis smaugia tautiszakai, žiuri kaip katė į orą, nieko nedarydami. Atsibuskite Prusų lietuviai, nės jau laikas, argi jus nematote, kad jus jau pralenkė Amerikos lietuviai, kurie yra svetimoje žemėje ir nesenei pradėjo dirbti, o jus ko laukiate sudėję rankas... Reikia Prusų lietuviams tokių laikraszczzių kaip „Vienybė Lietuvių“, „Apžvalga“ „Ukinjkas“ „Lietuva“ Chigos arba kad nors tūs skaitytų; kodėl lig sziolaik nepradeda pratin tiesi Prusų lietuviai prie visūmeniszkių nors literų. Man taip szalimais sustaczius Amerikos su Prusų lietuvių pasirodė, kad amerikiecziai kur kas toliaus nuėjo dalykūse lietuvisztės už Prusus, bet gal asz klystų. Jei kitaip kas mislytų, velytina būtų ir jo iszklausyti. Pajudintas paliko szitas dirvonas, kurio lig sziolaik niekas nejudina (?R) ir man regisi, kad, jį iszarus, nemažus vaisius lietuvisztės pakultume nū tos dirvos.

Debesilas.

Isz Kitur.

— *Suvienytos Valstijos*.
— *Lawrence, Mass.* 4 Kovo. Naszlė S. Barbour, turinti 80 metų įsimylėjo į vaikiną 21 metų, už kurio, iszbėgus į kitą miestą, isztekejo.

— 3 Kovo Wilkes-Barres, augliszkas laikrasztis „Wilkes-Barre Record“ patalpino ilgą straipsnį apie lietuvių per maskolius persekiojimą, Kraziecių iszpjojimą ir apie apvaiksacziojimą 4 Kovo.

— *Cumberland, Md.* 3 Kovo. Visos anglekasyklės apylinkėje Georges Creek pradės dirbti už deszimties dienų 4,000 darbinjkių, kurie iki

szio! kentejo bedarbe, gaus tenai darbo.

— *Torens, Mex. 2 Kovo.* Tenykesčiai, darbininkai, pareikalavo mokesties padidinimo, bet darbo davėjai, atsakę jiems tai ir ėmę priimti prie darbo kitus darbininkus už senąją mokestį. Iš kurios priežasties tarp dviejų partijų darbininkų pakilo muszty-nės, kuriose trys buvo užmuszti, 15 sužeista, o daugybę suaresztąta.

— *Kanzas City, Mo. 3 Kovo.* Eksplodijo anglekasyklėse gazas, prie ko du mainieriu užmuszė ir keletą sužeidė.

— *Elizabeth, N.J. 3 Kovo.* Jersey Central railroad pradės dirbti visą laiką. 500 darbininkų gaus darbą.

— *Paryžius 4 Kovo.* Suaresztavota keturioliką anarchistų, pas kuriūs atrasta daug visokių prietaisų dėl sutaisymo bombų.

— *Roma, 2 Kovo.* Szv. tėvas popiezius szventė savo 84 metinę gimimo dieną ir sukakimą szesziolikos metų nū savo užžengimo ant popieziško trono. Dieną tos iszkilmės popiezius apturėjo nū yisos pasaulės reprezentantų visokių gražiausių linkėjimų. Popiezius laikė sznektą, kurioje iszrodė, kad veltu svietiszka valdzia stengiasi užlaikyti žmoniją savo ribose be tikėjimo pagelbos.

Reikia nepamirszti, kad ir pas mus, Amerikoje, pradėjo vaisintis maskoliai, kaip antai Wilkes-Barreje pasistatė cerkvę, į kurią 2 Kovo atgabenas isz Chicago's, į kur buvo nuveztas ant visasvietinės parodos, didelį varpą (ruskij kolokol).

— Pereitą nedėlią susimuszė ant rubežiaus maskolių

kareiviai su prusiszkais; muszoje krito isz abiejų pusių po keliolika kareivių, o taipgi nemažai sužeista. Susimuszimo priežastis buvo, kad Prusų kareiviai ėmė szaudyti stovinczius ant rubezinių stebų maskoliszkus erelius.

3 d. Kovo buvo pietinėje Maskolijoje žemės drebejimas.

— *Londonas, 3 Kovo.* Pirmas Anglijos ministras ir ant svieto garsus žmogus Gladston'as, kuris neiszpasakytai daug gero padarė airių (airiszių) tautai ir visai Anglijos karalystei, isz priežasties senatvės ir silphumo sveikatos atsisakė nū urėdystės.

— *Berlynas, 5 Kovo.* Ant reichstago (vieszpatystės seimo) jau tapo priimta tuli artikulai isz derybų link prekystės, padarytų tarp Maskolijos ir Vokietijos. Reikia zinoti, kad nors minėtos derybos yra padarytos pirm mėnesio tarp maskolių ir vokiečių, bet jos dar turi pereiti per taip vadinama reichstagą, kuris gali jas kartais atmesti. Ale, kad jau priėmė tulus derybų artikulus, yra viltis, kad priims ir visus ir tokiu budu pabrangs Lietuvoje žemės vaisiai ir pagerims lietuviszkų ukininkų buvį.

— *Shanghai (Kynūse) 1 Kovo.* Atsitiko didelė nelaimė: anglekasyklėje Shan Tung pasidarė eksplozija, prie kurios 450 žmonių tapo užmuszta.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Nū apvaikszechiojimo 4 Kovo, W.—Barre'je.

Prisiusti telegramai.

Philadelphia, Pa.,

4 Kovo.

Negaledami asabiszškai imti dalyvumą demonstracijoje ant garbės lietuvių kankintinių, siuncziamė jums kūsirdin-

giausią pasveikinimą ir giliausią sąjausmą, linkėdami jums didžiausios pasekmės ir susiraminimo.

Kun. Kaulakis ir Szedvydis.

Detroit, Mich. 4 Kovo.

Tegul gyvūja Lietuva ir Lietuvos patrijotizmas!

Vardan „Susiv.“ Kūpos Mikolas Mockus ir Vincas Jankeliūnas.

— *Shenandoah, Pa. 3 d. Kovo.* Kražių kankintinių komitetui, Wilkes-Barre Pa.

Teikkitės iszreikshti mūsų didžiausią pritarimą visiems tiems, kurie ims dalyvumą lietuviszkoje tautiszkoje demonstracijoje, keliamoje Wilkes-Barre'je, 4 d. Kovo. Mes szirdingai sąjaučiame su protestu, kurį tariatės pakelti priesz maskolių barbarybes su mūsų tauta, ir visiszkai atjaucziamė savo tautiečių Lietuvoje nelaimės. Kražių kankintinių kraujas szaukia į dangų atmonijimo. Atsiszaukite į amerikiszkąją liaudį, praszydami užtarimo. Varde M. Volonczausko draugystės. J. Ramanauskas, sekretorius.

— *Laiszakai.* —

Meldziu Gūdotino Prezidento „Apvaikszechiojimo 4 Kovo“ tūs kelis žodzius Draugijai Brolių Lietuvių Wilkes-Barre'je nū manės kaip meilingą linkėjimą perskaityti.

Kur tik tikri Sunus brangios Lietuvos, Lietuvą atminę ir jausmais savo szirdies net svetimtaucziams tą „Tautą dėjū gailių“ besant apsakinėja, į tą szalį, į tą Draugiją dvasia lietuvių meilei keliauja, szirdis dalyvumu visame, kas linktos „Žemelės prigimtos“, „Tėvynės mūsų“ viską karsztai jaučia... Negaledamas asabiszškai su Jumis, Broliai Lietuviai, brangioje valandoje, Kruviną Rubą Tėvynės Lietuvos savo rankomis padėti

sykiu publicznai neszioti kai po szv. liekaną ir mylėtojams prigimtos tautos, laisvės žmonių, prifalanczios Amerikieciams, Amerikonams Maskoliaus tironybę garsit, platint; Jus laiminu:

„Te nū“ Jūs „balsų garsių, meilė szirdžių narsių“ Tėvynė „atgis, bus“!

Gūdojami Kraziečiai suteikė mums aiszkų paveikslą, kaip reikia mylėti Motiną Tėvynę su Jos szv. tikejimu ir ginti auka visko: turto, laimės, kraujo. Bukime ir mes pasekėjais tų szv. patrijotų: viską dėl mylimos Tėvynės, nieko, dirbant, nedirbkime, vien dėl Jos. „O Dieve mūsų, Taveš meldziame mes, Taveš už vis“, atmonyk už žaidas Brolių mūsų. „Iszgirskie mūsų verksmus, szaltus uždegk jausmus, lai kyl Tėvynė mūsų, mūsų szalis!“

Sunus Lietuvos į Brolius Lietuvius, jausdamas Lietuvos nelaimę rasztu, lietuviszškai kalbu.

Kun. Mykola Pėza

McCarmel 3 Kovo.

Malonus Tautiečiai!

Mes iszgirdę, kad bus Wilkes-Barreje demonstracija Kraziečių reikale, idant parodyti caro szunybės ir jo urėdinkų gyvuliszka pasielgimą su mūsų broliais tėvynėje; idant iszaiszkinti svetimtaucziams maskolių visas nedorybes link mūsų tautos ir apskelbti svietui negirdėtas žmogzudystes, kurių maskoliai dasileido ant mūsų brolių Kraziečių, ginanczių savo szv. tikejimą, tėvynę ir liūsybę, mūsų Shenandoriszke V. Volonczausko draugystė turėjo 25 Vasario susirinkimą ir nutarė siusti nū savės laiszką su szirdingais linkėjimais Jums Broliai Wilkes-Barreje laike demonstracijos. Taigi siuncziamė Jums, Broliai, darantiems demonstraciją ant atminties Kraziečių kankinti-

nių kraujo praliejimo, augsta pagūdona. Velyjame Jums kūnaudingiausiai atlikti tą demonstraciją, kuri padarys didelę įspaudą ant svetimtųjų. Tūmi parodysime, kad mūsų tauta dar neisznaikinta, kad mes lietuviai dar gyvūjame ir, kad mums skauda visą kūną, jeigu vieną jo sąnarią kas žeidžia. Trokštame, kad ta demonstracija uždegtumėte kiekviename lietuvių nors mažą kibirkštėlę tėvynės meilės ir kad galėtumėte drąsiai stoti į kovą prieš kraugerius maskolius.

Mes Shenandoriečiai, negalėdami šiandien asabiszškai imti ant tos iszkilmės dalyvumą, nors per laiszką siūncziamė Jums savo szirdzių jausmus. Paskesniai tikimes ir mes padaryti visūmėniszką demonstraciją, nės dabartės nepavelyja mūsų iszgalės tai atlikti.

Su gūdona *J. Ramanauskas ir K. Braniszka.*

— *Elizabeth N. J.* 2 Kovo. Gūdolini Broliai ir seserys!

Asz žemiau pasiraszės vardan szv. Kazimiero draugystės ir 500 lietuvių, gyvenanczių Elizabethė, velyju jums viso gero; Jums, kurie, šiandien czion susirinkę, apvaiksycziojate atminimą iszzudymo ir praliejimo nekaltai mūsų brolių kraujo Lietuvoje, miestelyje Krazių per barbariszką ir zveriszką maskolių ranką. Už ką tebun prakeikimas *carui*, jo czinovnikams ir visam mongolų bedieviszkam randui.

Taiposgi paminavojote Broliai panaikinimą barbariszko bandziavos jungo numetimo. Tegu būn už tai Jums garbė!...

Tegul gyvūja Lietuva ant visados,

Su pagūdona Jums gero velyjantis szv. Kazimiero Dr. prezidentas.

V. Ambrozėvyczius.

Lietuvių protesto algaršiai.

Protestas suvirszum 15.000 Luzernės Pavieta Lietuvių, pakeltas per didį mass-meetingą Lietuviszkoje bažnyčioje Wilkes-Barre, Pa. 4 d. Kovo.

Szios rezoliucijos tapo padėtos ir priimtos:

Kadagi Maskolių valdzia paskutinį szimtmetį, o ypacz pastaras 3 deszimtis metų barbariszkai persekioja kaip įmanydama mūsų brolius Lietuvoje, taippat kaip jie persekioja žydus, lenkus, katalikus ir protestonus.

Kadagi caras ir jo czinovnikai isz paskutiniųjų stengiasi panaikinti ir numarinti mūsų tautą, uždrausdami mums spauditi ir skaityti savo prigimtoje kalboje knygas, laikraszczius, ir

Kadagi mūsų tautiečiai, kurie platina lietuviszkus rasztus, atspaudžtus Vokietijoje arba Suviennytose Valstijose yra baudžiami maskoliszkų kalinių torturomis arba isztrėmimu į Siberiją, ir

Kadagi mūsų mielos ir dievotos motynos ir seserys begėdiszkai ir nedoriszkiausiai tampa kratomos, kaip tai atsitiko Olkenjkūse, Resiainiūse ir daugeliuje kitų vietų.

Kadagi Maskolių valdzia su savo zveriszkais kazokais, kareiviais, zandais persekiodama pastarus 30 metų mūsų brolius katalikus tėvynėje, naikino ir griovė bažnycias, svieta žudė, kaip tai atsitiko pirm kelių mėnesių Kraziūse, o pirm kelių metų Kenstaičiūse ir daugeliuje kitų vietų.

Kadagi Maskolių valdzia žudo, kalina ir isztremia į Siberiją mūsų prakilnesniūsius kunigus už jų isztikimybę tikybai ir meilę tėvynės, kaip tai darė prim 30 metų garsusis Muravjovas, Vilniaus gubernatorius, pramįtas *Koriku*, taipgi jojo pagelbinį, maskoliszkį czinovniką Lietu-

voje, o dar ir dabar daugelis mūsų prakilnesnių kunigų turi vaitoti kalinėse arba isztremti svetimoje ir tolimoje szaliuje,

Kadagi Mūsų broliai lietuviai iki szioliai buvo isztikimais caro pavaldiniais ir dėlto nenorėjo skųstis ant savo kankitojų civilizavotam svietai, tikėdamiesi palengvinimo savo jungo,

Kadagi jų isztikimumas tapo taip barbariszkai ir nedėkingai atlygintas, kaip tai parodė Krazių skerdynė,

Kadagi daugumas isz sąjauzcianczių mūsų taip baisiai supaustiems ir persekiojamiems broliams Kraziēcziams, nežino, jog taip smarkiai kankinami žmonės yra *Lietuviais*, kuriems apart to maskolių valdzia iszlupo prigimtą kalbą, ir

Kadagi Mes, dabar Amerikos ukėsai, nesibijome caro kazokų ir zandarų, szirdingai sąjauzciamė savo varginamiems tautiečiams ir jautriai jauzciamė jų vargus ir bėdas, taigi tegul bus

Nutarta, jog mes pakeliame kūdidžiausią protestą priešzai barbarybę ir kraugerszkumą maskolių valdzios linkon mūsų tėvynės Lietuvos, priešzai mūsų tautystės engimą, priešzai uždraudimą mums spauditi ir skaityti tėvynėje savo prigimtoje kalboje knygas ir laikraszczius, priešzai iszvarymą mūsų kalbos isz mokyklų, ir priešzai smarkų baudimą, mokytis jų namieje,

Nutarta, jog mes iszkeikiame taip baisų žmonių sąžinės kankinimą ir tokią persekiojimą mūsų tautystės su ginklais, kaipo didžiausią gėdą daranczius visai žmonijai sziamė 19-ame amžiuje, pritardami, jog tokias niekadėjystes žmonija jokiū būdu negali toleruoti,

Nutarta, jog mes atsisaukiame į visas laisvę-mylinčias tautas, o ypacz į didžią ir

garbingą amerikiszką liaudį, praszydami jų, idant užtartų už mūsų kankinamus, žudomus ir kalinėn metamus Lietuvoje brolius, už tai, jog jie drįsta savo tiesas ginti, kaip antai, kad Kraziēcziiai gynė savo bažnycią nū piktadėjo gubernatoriaus ir kraujagerių kazokų,

Nutarta, jog mes szirdingai pritariame nutarimams, kuriūs padarė ant mass-meetingų mūsų tautiečiai, gyvenantieji Suviennytose Valstijose (Shenandoah'e, Mahanoy City'je, Chicago Ill., Mt. Carmel, Shamokin, Wanamie, Pittsburgh, Forest City, Pa. Northampton Mass., Elizabeth, N. J. ir t. t.), beje uždėti Krazių kankitinių draugystės ir komitetus ir angliszką broszurą, kur būtų kū pilniausiai apraszyta, kaip tai nesvietiszkais kankinimo pragumais pasinaudoja Maskolių valdzia, besistengdama panaikinti mūsų tautystę ir katalikų tikybą,

Nutarta, jog mes rupsimės isz paskutiniųjų, kad mūsų tautiszkosios demonstracijos laikomos po aigyda (prie-globa) mūsų *Lietuviszkojo Tautiszkojo Susivienyimo Amerikoje* (pakelti protestus priešz Maskolių valdzios kraugerszkumą) kūgeriaus nusi-sektų ir tikrai iszrodytų teisingą atkarumą ir protestą apie 300,000 lietuvių, gyvenanczių Suviennytose Valstijose.

Nutarta, atspauditi szias rezoliucijos lietuviszkūse laikraszcziūse, ir angliszkūse (Wilkes-Barre Record, New York Herlad ir Philadelphia Public Ledger).

Szias rezoliucijas sustatė ir apdirbo angliszkai A. Milukas, padedant jo draugui J. M. Closkey, isz Overbrook, Pa.

— *Perth Amboy*, 5 d. Kovo užsidejo tenai, per įkalbinėjimą lenkiszko kunigo, drau-

gystė po vardu „Zygmunt August“, ant atminties sujungimo Lietuvos su Lenkija. Draugystės sąnarių skaitos šiadien tik 15. Draugystės pirmas mieris glaustis po lenkiszko erelio sparnais, prigulėti prie lenkiszko „Swiązko“, lenkiszka dvasią platinti tarp lietuvių ir lenkams bernauti su kunu ir duszia ir t. t. Matot broliai tikri tėvynainiai, kokių dar tarp mūsų randasi!

Mes statome lietuviszkos tautos triobėsį kruviną prakaitą liedami, o tuli mūsų broliai lupa iš to mūsų triobėsio plytas ir nesza jas prie lenkiszko būdinko, kurį lenkai patys vieni stato, kiti griaua.

J. Skurytis.

— *Chicago Ill.* 30 Vasario. Džiaugiamės mes didžiai iš savo klebono, kuris kelia mus kiek įmanydamas su pasisventimu tautiszkai ir dvasiszkai. Tokio kunigo reikėjo mums seniai turėti. Dabartės bažnyčia taiso iš vidaus ir lauko. Šiadien jau bažnyčios nebepažintum, nės daug dailiau išrodo.

Velykas mes žadam apvaisinti, kaip Lietuvoje ir karieiviai per naktį stovės prie atsikėlimo grabo.

J. Budvitis.

— *Duquesne, Pa.* Pas mus lietuviai kitūm kūr neužiima, kaip darbais geležiniūse pabrikūse. Pas mus nemažai lietuvių: 15 ženotų ir 40 vienytypių. Darbai pas mus kaip ir kitur eina silpnai. *J. M.*

— *Grand Rapids* 23 Vasario. Mūsų miesto lietuviai, sąnariai szv. Petro ir Povylo draugystės irgi pavieniai paaukavo ant protestų ir broszurų prieš kalmukų-maskolių szunybes ir katalikų kankinimą \$11.15. Paaukavo: M. Bagdanavyczia \$100, J. Valinczius ir D. Grigaitis po 50c.,

o po 25 c. szitie: J. Diraitis, J. Zegmins, F. Sidor, A. Stoszkus. F. Bernotas, J. Kamanauckas, J. Karantavyczia, L. Galinis, F. Stapikauckas, V. Juszkaitis, V. Skinkis, M. Kalvaitis, J. Diczbalis, F. Banaitis, J. Stangaitis, E. Margvilis, J. Matulaitis, G. Sadauckas, A. Giedraitis, P. Skinkis, R. Bojarunas, II J. Diczbalis, A. Cuplis, V. Grigaitis, J. Petrulionis, V. Bagdanavyczia, S. Strimaitis, M. Duckas, V. Visgirda, A. Kalėda II, Vincas Bagdanavyczia. Katrie mažiau davė kaip 25 c., tų nepaėdu vardų.

Sunus Lietuvos nesigailėkit poros centų ant szito užmąymo, nės gal, tokiu budu mes palengvinsime gyvenimą savo brolių kankinamų po maskoliaus jungu ir nuszlūstysime jų sriovias ir tykias aszaras!

Pas mus darbai slobnai eina ir nežinia, kada pasitaisis. Pereitą vasarą iszbudavojo pas mus skrybėlių pabrika, į kuri reikalauja merginų. Kad atvažiūtų kelios geros lietuvaitės, nepralosztų (nepragrajitų), nės, jeigu negautų pabrike darbo, sav vyrą gautų.

M. Bagdanavyczia.

— *Scranton, Pa.* 26 Vasario. 25 Vasario szv. Stanislovo draugystė turėjo susirinkimą, ant kurio po ilgai kalbai tapo nutarta vienu balsu visiems pristoti į „Susivienijimą Lietuvių“ ir tūjaus užsimokėjo šie sąnariai:

Antanas Petrakis, Franciszkus Kasteckis, Franciszkus Januszcas, Franas Marcinkevyczia, Jonas Szivokas, Jokubas Bonuna, Jūzas Petrikas, Jonas Sutkus, Jonas Sartynavyczia, Vincas Sartynavyczia pirmas, Ignas Reklaitis, Jonas Baczkauckas, Jūzas Sakalauckas, Jurgis Žimavyczia, Konstantas Gulbinas, Kazis Jurkevyczia, Kazis Žorekis, Kond-

ras Meszkauckas, Motiejus Arbacziauckas, Petras Szidaravyczia, Stanislovas Lius-tanckis, V. Blažys, Marė Blažienė, Franas Abromavyczia, Jonas Szimkevyczia, Benediktas Petriokas, Antanas Klymas, Jūzas Andriukaitis.

Vyriausybė susideda iš szių vyrų: Prezidentas V. Blažys, vice-prezidentas Valentas Kalauckas, sekr. Jūzas Petrikas, antras sekr. Jonas Szivokas, kasierius Pranas Marcinkevyczia, kasos pėžiurėtojai Jonas Jurkevyczia, Mikolas Bernotas ir Jokubas Bokuna.

Taipgi nutarėme padaryti atminti už Kraziecius.

V. Blažys.

— *Philadelphia, Pa.* 5 Kovo. Daug Philadelpijos lietuviai nukentėjo vargo, daug turėjo klapato ir rupesčio iki nupirko sav bažnyčią, o dar daugiau turėjo visokių negerumų panesztį, ją nupirkę, nės airisiai su įnirtimu darė visokias painis, idant lietuviai negalėtų įneiti į savo bažnyčią ir joje Dievą garbinti. Tacziaus tenykečiai lietuviai, tvirtinami vietinio kunigo, nenupūlė ant dvasios, bet darbavos ir triusėjo toliai, iki nepergalėjo savo priešų link bažnyčios atidarymo: 11 d. Kovo įneis pirmą sykį į savo bažnyčią ir melsis joje kaip ir kitų miestų lietuviai savo bažnyčiose. *N.*

Pora žodžių i lenkus ir naujalenkius.

Nū nekurio laiko mūsų „rodakai“ lenkai pradėjo jau daug raszinėti apie lietuvius ir neatbutinumą susivienijimo mūsų su jais (lenkais). Pirm kelių metų tie patys, taip dabar mandagus mūsų prieteliai, kitą dainą mums dainūdavo, matydami mūsų silpnumą tūmetinį, mislijo palaidosią mus purvūse, savo zaunomis sunaikysią vos atgijusią mūsų tautystę. Nukentėme tą vis-

ką, be lenkų sav rodą davėme ir dabar galėsime be jų apsi-eiti. Teisybė, būtų gerai sudaryti sądorą vienai draugijai su kita, bet ta sądora turi būti tokia, jog kiekviena draugija pasiliktų prie savo tiesų, netaptų nė kiek nuszkriausta. Dabar gi mes girdime nū lenkų tik kalbās, jog mums „nereikią skirtis nū bendros tėvynės (ojczyznos)“, nenaikyti vienybės, „kurią amžiai sudarė“. Šie szauksmai gana lietuviams žinomi. Girdejo-me jūs nū savo „rodakų“ nū-lat, kada tik parodėme norą nūlaikymo savo ypatiszkumo, kalbos, tautystės. Argi mes turėtumėme atsizadėti savo brangiausių dalykų, kad įtikti lenkams, o geriaus pasakius, lenkiszkos liaudies rėksniam, laikrasztinjkams. Rėkia ant mūsų separatizmo, sūkalbinj-kystės prieš jų ojczyzną, kaip veik užtėmys mūsų koki rasztą; bet paklauskime jų, ar jie žino įtalpą lietuviszkos spaudos, kusią taip mėgsta nupeikti? Kur tav. Gal iš visų lenkiszkių redaktorių, lenkystės vadų, vienas ar du moka lietuviszkai, o nei vienas gal iš jų neturi aiskaus supratimo apie mūsų tautiszką judėjimą, mūsų laikrasztystę. Visus savo įkvėpimus tie didžia-vyriai gauna nū savo korespondentų, sziaudinių lietuvių, žinomų naujalenkių, kurie taippat maž teskaito mūsų laikraszczius, per tat ir maž težino apie mūsų dalykus. (O kad ir skaitytų, nedaugiaus žinotų, nės tai yra tankiausiai žmogystos be jokio augsztesnio apszvietimo). Suprasti galima, kokia vertė gali buti anų paiszalų lenkiszkiūse laikraszcziiūse apie lietuvius. Asz rodyčiau lenkams, kad jų redaktoriai iszmoktų lietuviszkai ir skaitytų mūsų laikraszczius su atyda, taip kaip musiszkiai daro su jų jų gazietomis, tad nereiktų jiems taip ausziti kosę. Gal užklaus

manęs koks naujalenkis, kodėl maž teraszo *musų* laikraszciai apie lenkus?

Trumpas atsakymas: nenori užsidėti su tokiais dalykais, ką neatnesz naudos; mūsų laikraszczius skaito vien lietuviai. Į lenkiskus laikraszczius nenorime raszinėti, „teisindami“ savo reikalus, nes viena laiko neturime ant tuszczių raszymų, antra jaučiamės gana stipriais, ir nereikalaujame taip svetimos pagalbos. Jei gu lenkai jieszko mūsų sądoras, tegul iszmoksta lietuviszkai, kad lietuviszkai susisznėkėtų su mumis, darant derybas. Lietuviai jau gana bylojo lenkiskai, tarnavo lenkystei, tegul dabar lenkai, nors norėdami ko gauti, praszneko į mūsų kalboje, nepraszome jų aukų.

Baigdamas savo šį trumpą rasztelį negaliu užtylėti apie korespondenciją iš *Perth Amboy N. J.* „Zgodoje“ N. 9, šių metų, kur neseniai užsidėjusios Zigmanto Augusto draugystės virszinškai baudžia lietuvius už atskalunystą, judosyzstą dėlei abelnos „ojczyznos“. Szirdingai velijų aniems lenkiskos „spravos“ kartigiams atsiminti, jog Lietuva blogesniame padėjime yra ir arcziaus prie szirdies jiems turėtų būti. Geri lietuviai nesipūla prie „Związków“ ir kitokių svetimtautiszkų organizacijų, bet stoja į eiles savo „Susivienijimo“, prilaiko savo kalbą ir szelpia savo raszliavą, o ne teplioja po svetimtautiszkus laikraszczius ant savo brolių. Anie vardai „szdraicy, judosze“, tikty geriaus tosios korespondencijos raszėjus, o ne mūsų tėvynainiams. Iš ties reikia pusgalvio, ar paszėlusio žmogaus, kad kaltinti lietuviszką už Kražių nelaimę. „Kražių vaikais“ greicziaus galime pasivadinti mes, tėvynainiai lietuviai, o ne Tamstos. Kražiečiai nejieszkojo pagalbos pas

lenkus, bet klausinėjo rodos pas mus, lietuviszkose redakcijose. Tamstos galite buti pavadinę „brolių kraujo par-davėjai“, nes norėtumėte ir Kražiečių nelaimę paszvesti lenkams. Kas link gi ano protesto, kurį apgarsino Dr. Szliupas su ex-kunigu Dembskiu, tai anaipol jis neyra protestu lietuviszkos draugijos; lietuviai, teisybė, neapkenčia caro, bet garbia Romanos popiezius ir nemislija atsimesti nū katalikystės. Dr. Szliupas labai bjauriai pasielgė, savas pažiuras ir simpatijas užmesdamas visai lietuviszkai draugijai, bet Tamstos kaip lietuviai, turėtumėte gerai žinoti tai, jog mūsų draugija anaipol su jūmi ne simpatizuoja. Kaltinate mus už tai, ko mes nepapildėme; tegul bjauraus aptarimo sunkenybė krinta ant tų, kurie pasidrasina melagystėmis savo brolius jūditi prieš svieta.

A. iš Szesztak.

Atsakymas lenkiskam laikraszcziui „Sztandar“, iszeinanciam Chicagoje III. „Sztandar“ 3-4- ir 6 num. raszo apie lenkų „Liga“, apie „Wiec“, kuris žada atneszt lenkams gausingą naudą. Ant to minėto „Wiec“ užpraszo lietuviszkus delegatus, idant gyvu žodžiu galėtume susiprasti ir iszreiksztiti savo nūmones, o tada neatbutinai tos dvi tautos susivienys ir dirbs isz vien dėl iszvadavimo savo tautą isz po maskoliaus jungo. Taipgi rugoja ant lietuviszkų laikraszczių, ypacz ant „Vienybės“ kaip organo lietuviszko „Susivienijimo“, kuris daugiaus tokiais politikiskais dalykais turėtų interesavoti; taipgi baudžia „Lietuvą“, kuri nesupranta ar nenor apie tai pakelti klausymą arba iszdūti kritiką.

Teisybę, tilėti negalima, reikia parodyti lenkams mūsų atszalimą ir neprielan-kumą; tegul supranta, dėlko

sziađien laikome jūs už svetimus ir dėlko saugojames su jais bendrautis. Priežastis visiems zinoma, jog per bendrystę su Lenkija Lietuva prazuvo; tą, ką visos tautos gūdoja ir garbina, per bendrystę su jais mes prapuldėme.

Uzdūsite lenkams klausymą, dėlko lenkai niekados netroszko bendrystės artymo kaimyno, auksztesnės už jos kultura? Atsiminkite laiką jaunos Jadvygos Lenkijos karalienės: Istorija nurodo, jog per susivienijimą Lenkijos su Vokietija, lenkai butų prazuvę. Už tai ir mes netroszta-me bendrystės su tauta skaitlingesne ir kultura auksztesne. Kiek viena tauta, taip kaip pavienis žmogus vienijasi arba bendrauja vieninteliai dėl savo (?R.) naudos; taip ir lenkai, matydami mūsų pasikėlimą ir pabudimą, kuris gal but iszvienos pusės jiems naudingas, o isz kitos blėdingas, traukia mus prie savės kaip galėdami dėl pasinaudojimo.

Sebravimas lietuvių su lenkais, vieninteliai politikiszkūse reikalūse galimas, ir, kur matysime savo ir jų naudą visados, viensysimės, bet po isztyrinėjimui gerų mūsų diplomatų ir politikierių. Bet nereikia but taip karsztu susivienijimo reikalūse politikiszkūse dalykūse, bukime tik pasirengę.

Jei gu lenkai butų troszke nesztiti mums naudą, butų jau tai seniai įstengę. Kodėl jie neragina prie darbo lietuvius, bet visados szaukė jūs vardu lenkų. Dėlko nebūdino mieganczius lietuvius broszuoms ir laikraszcziais lietuviszkoje kalboje. Jiems apie szitą svarbiausį dėl mūsų dalyką netik nerupėjo, bet da kiek galėdami trugdė. Atsiminkite, lietuviai, ką lenkų presa ir jų politikieriai kalbėjo, pasirodžius pirmutiniam lietuviszkam laikraszcziui „Auszrai“: nurodė neapykantą, atrado politikiszką skirtumą, iszdū-

tojus ir sandarbinikus praminė maskolių sznipukais ir t. t.

O sziađien, kada pamatė mūsų tautiszką krutėjimą ir gyvastį, jau mus szaukia prie susivienijimo, kaip lygius su lygiais.

Czia reikia mūsų seniems prieteliams (?) priminti, kad tegul dirba dėl savės ir mus neužmirszdami, o mes taipgi dirbsime tarp savųjų, o kada ateis laikas, mes nepramiegosime, maž mes, jaunesni, paszauksime į talką lenkus dėl iszvadavimo tėvynės.

Lietuviai mažai pasitiki lenkų philozophams ir politikieriams, užtai, kad jie niekados nesuprato to vikrumo savo prieszų, zinoma mums isz istorijos kaip ir kokioje klaidoje braidžiojo. Szioje gady-nėje atmeskime į szalį szirdies jausmus, o klausykime proto. Atsimena kiek viens lenkmetį 1831 ir 1863 m., ar tame laike lenkų palitika ne buvo klaidinga; tai ir sziađien, lietuviai, keletą kartų pamokėti, suprato jų nekemėznumą ir neatsargumą, kurie patraukė mus į žabangas; už tai sziađien lietuviai keravojasi savo protu ir politika.

Pagal mūsų nūmonę nieko ner blėdingo pributi ant lenkų „Wiec“, idant pasiklausyti ir padūti mūsų nūmones, bet nerodyciau pakelt kasztą dėl lietuvių. Dėl viso ko, reiktų paskirti vietinius lietuvius, kur taps laikytas „Wiec“, idant užczėdyti pinigą.

Lietuvos Sunus.

Lietuviai dabar jokių būdu negali vienytis su lenkais, nes susivieniję su jais, mes pragaiszintume gerokai į pryszakį pavarytą tautiszką darbą dėlto, kad dar daugumas lietuvių neturi tautiszko supratimo, maiszo savę su lenkais ir prie jų limpa, tadgi, iszgirdę apie padarytą su lenkais uniją, imtų po senoviai po lenkų ploszcziū glaustis. Tada

galėsime su jais draugautis, kada lietuviai visai atsiskirs nū lenkų ir įeis į tikrą tautišką supratimą. Kitaip vienybė su lenkais būtų dėl daugumo lietuvių papiktinimu ir apkvailinimu. R.

Szungrybos

Jei jus norit' paklausti
Sziōs ezionai naujienos,
Asz jums galiu apsktyti
Vidur' baltos dienos,
Koks tarp krumų miszko musų
Buvo sujūdimas,
Baisus, svarbas dėlei visų
Sziōs atsitikimas:
Szunų — gribos po alkūnų
Didžiu balsu szaukė,
Ir musmeres per lazdynus
Ant jų keiksmo traukė.
Tartum menkos anos buvo,
Mažas jų tvirtumas,
Ir nū saulės visos žuvo,
Kaip nū vėjo dumas;
Bet taip keikė ten kiekviena
Tartum susirieję,
Arba žąsis po rugienas
Į kruvą suėję.
Arba žvirbliai tarpo kviečių
Smarkiai susipiasę
Arba vaikai maž' sodiečių
Titis susinesę.
Užsiglaudę už kalnelio
Asz gi spakainiausiai
Klausis balso jų senialio
Szaukenczio didžiausiai.
Jisai visas kruvon sziaukė
Musmeris isz krumų,
Ir szungrybos pas jį plaukė
Nū paszalių rumų.
Kaip jau daugel susirinko
Isz visokių szalių,
Nū mészlynų (vis jam tinka)
Ir visų paszalių,
Taip pradėjo atsistoję
Jiems visiems kalbėti,
Ir da ranką tur' užmojęs,
Liepdamas tylėti.
„Mieli broliai! jus juk žinot',
Ant ko ezion atėjot',
Todėl visi linksmiai siaucziat',
Sylas nors padėjot',
Asz seniausiai, mat, gyvenu,
Gal kas ir nežino,
Kas nū laikų stovi senų
Vidur' mus' beržyno.
Rod's ne reiki nei sakyti
Mam jo vardo jums,
Baravyką reik' skaityti,
Prieszinjku mums,
Kursai auga sziam beržyne
Garsiai jam' gyvena,
Mums užlaizdams tik mészlinę,
Nū taip laiko seno.

Daugel žmonių ankst nū ryto
Į greičiausiai griebia,
Tą pačią, jieszko kito,
Lyg tą grybą riebią.
O renkt' mus' nei paklydęs
Niekas ne ateina,
Bet grečiausiai mus iszvedęs
Szalin sav nueina.

Bet dabar, kad jo nebutų
Czion tarp to beržyno,
Gal ir musų tad nežūtų
Broliai isz mészlyno.
O tai reikia jį naikinti,
Kad jis greit sudžiūtų
Ir gyvūti jam užginti
O! kad tūj' taip butų!
Bet ko reiki dėl szio darbo:
Jam atimt' gyvybę,
Ar tai ginklu, ar tai skarbu,
Sylos gal daugybę?
Tas nemaczys, jus juk žinot',
Nes jau tėvai musų,
Ir jus patys tą mėginot'
Lygiai broliai jusų.
Dėl szio darbo mums gi reiki
Szitaip padaryti
(Tegul manęs nieks nepeiki)
Ir man paklausti:
Imkim skelbti kožnoj' vietoj'
Savo mes gardumą
Baravyko balto, kieta
Peikdami skanumą.
Musų veislę reik' dauginti
Tarpo visų szalių,
Ir tarp krumų reik' auginti,
Ir ant asztrių spalių,
Ir beržyne sėklą sėti,
Ir ezion mus' kad butų,
Sėkla musų tur' žibėti,
Baravykas, kad žūtų.
Taip pabaigę žodžius szitūs
Szungryba sznekėti,
Mislydama dar ir kitus
Kitą kart pridėti.
Pakalbėjo szunies gryba
Visų viriausioji,
Ir jos vaikai darban kibo,
Kaip jų arsziausioji.
Rausė, kasė baravykui
Dūbė kūgiliausia
Ir per naktį ir lyg rytui
Visos pasisziausę.
Baravykas tam' beržyne
Stovi ir sziaudien
O szungryba tik karklynėj'
Su musmerems vien'.

Plunksna.

Margumynai.

Parlamentariszka kalba per
26 adynas. Koliumbijoje
prim keleto metų parlamentas
nutarė, kad, jei iki pusiaudie-
niui paskirtos dienos nebus
priimtas vienas bilius (užma-

nyta tiesa), kuris digeziai
skriaudė nū senovės tenapsi-
gyvenusių koliumbiečius,
tai jis galutinai turi būti at-
mestas. De Cosmos, vadas
tos partijos, kurią bilius
skriaudė, užmanė atsiginti to-
kiu budu: vilijoje tos dienos,
kuri buvo paskirta dėl galuti-
nio priėmimo arba atmetimo
biliaus, 10 adyną ryto jis pra-
dėjo kalbą (bylą).

Atėjo pusiaudienis — jis
vis kalbėjo. Treczią adyną
po pietų jis pradėjo skaityti
surinktus reikalingus rasztus
ir dokumentus. Atėjo vaka-
ras — deputatai (žinoma, nevi-
si sykiu) iszeidavo vakarie-
niauti ir vėl sugrįždavo. Ant
rytojaus iszeidavo valgyti
pusryčių ir vėl sugrįždavo:
De Cosmos vis dar kalbėjo ar-
ba skaitė dokumentus, iki isz-
mūsų 12 adyną, kada pagal
parlamento nutarimą, jau tu-
rėjo būti atmestas bilius.

De Cosmos didelį apalpo,
užkimo; akys paraudonavo,
perstovėjo ir bepaliovos kal-
bėjo per 27 adynas ir — daty-
rė ko norėjo.

Szalcziausia ir karszcziausia
vieta ant žemės. Szal-
cziausia vieta — miestelis Ver-
chojansk Siberijoje: czia tan-
kiai buna szalciai į — 39°,
arba — 40°. Karszcziausia gi
vieta — pustynės upės Colo-
rado (Amerikoje): czia buna
sziluma į 64°. Skirtumas
tarp didžiausios szilumos ir di-
žiausios szalczio sieki czia 88°.
Kinėsai Europoje. Mažai
kam yra žinoma, jog Europo-
je yra kinėsų. Jie gyvena Is-
panijoje, netoli Gibraltaro.
Atvežė jūš czia Ispanijos kōli-
onijų valdžia, kaip nusidėję-
lius, — atsėdėti czia korą;
vienok, kada atsėdėjo, Ispani-
jos valdžia daleido jiems su-
grįžti, bet nieko nedavė ant
kelio ir liepė vaziuoti už savo
pinigus, kurių jie neturėjo.
Taip jie ir pasiliko. Gyvena
dviejūse kaimūse: iszviso 176
kalba kiniszka, bet visi moka

ir iszpaniszka. Neszioja tokį
jau drabužį, kaip Ispanijos ūki-
ninkai. Ispanijos kolonijose
nesziojo jie kasą, bet iszvežti
turėjo ją nusikirpti. Potam
jau jos niekad neataugino.

Apie gegutę. Neseniai isz-
ėjo kniga, parasyta Rėjaus,
kurioje apraszo jis gegutės gy-
venimą. Tarp kitų, szia ką
raszo: gegutės kiausziniai la-
bai mažai yra panasus vienas
į kitą; pagal savo formą ir da-
žą (spalvą) panėsi į kiauszi-
nius daugumo kitų pauksz-
čių, ypacz giedanczių; skiresi
tik tai tū, kad jų luksztas yra
kur-kas storesnis ir drutesnis.
Daugumas gegužių deda savo
kiauszinius į lizdus vienos tikt
paukszczijų giminės, daleiskim
kielių. Gegutės deda į sveti-
mus lizdus tikt po vieną kiau-
szinį ir, jei atrasime daugiau,
tai aiskiu, kad tie kiausziniai
nevienos gegutės.

— Kanalas tarp upių Vin-
davos ir Dubisos. (Dubio-
sios?). Dideli mokeszcziai,
užkrauti prūsų valdžios ant
visų tavorų, einanczių isz Mas-
kolijos į Vokietiją privertė
maskoliszka valdžią vėl užsi-
imti užmanymu suvienyti Ne-
muną su miestu Vindava per
upę Dubysą, kanalą ir upę
Vindavą. Tokiu budu tavo-
rai galės eiti ne Nemunu į
Prusūs, kur už jūš ima dide-
lius mokeszczius, bet isz Vin-
davos, kuri suvis neužszala,
arba užszala ant labai trumpo
laiko, galės ant laivų plaukti,
ir į kitas szalis, nemokant Vo-
kietijai akczyžės. Užmanų-
mas padaryti tą vandenį kelią
pakilo jau pirm 100 metų,
vienok, sugriuvus Lenkų kara-
lystei, turėjo ir tas jos užma-
nymas prazuti. Projektas tas
buvo vėl pakeltas 1823 m.
Ministeris kelių kunjgaiksztis
Virtembergijos gavo nū cieso-
riaus Aleksandro I daleidimą
prakasti kanalą, kurio kasztus
apskaitė ant 12.000.000 rub.
Metūse 1825 buvo pradetas

darbas, kuris buvo pamestas, isztikus pirmam lenkmecziui 1831 metuse. Metuse 1838 vel buvo pradeta dirbti, bet tujaus vel darba apleido iki 1879, kada vel buvo pakeltas tas uzmanymas: bet jis nepatiko Bismarkiui, kuris bijojo maskoliai — ir uzmanymas liko neiszpildytas. „Zinoma, ir dabar, sako „Novoje Vremia“, tas uzmanymas bus tiek tada iszpildytas, jei mes nesutiksime su Vokietija dalykuse rubeziniu akczyziu.

Pereita vasara iszlygino upe Vindava tarp miestu Goldingen ir Vindavos. Pradzioje menesio Rugpjucio pirmą kartą garlaivis pradėjo vaikszczioti tarp tų dviejų miestų.

Kazys savo draugui — zinai ko, man ausys spengia Jonas.

— Tai zenklina, jog iszgirsi linkmą naujieną.

— Kas tav, tai zenklina, jog man pati szia dien su kumszczia į ausį tvakstelė.

Sude.

— Teisdaris pacziam: kokią tiesą turėję savo paczią muszti? argi nežinai, kad tikt sudas turi tiesą bausti?

Pats: gerai, szviesiausias teisdariau, tai bauskit ją nors jus! asz tam nesiprieszinu, man vis ta viena....

Mokykloje.

Pasakyk man, dėlko rakietalekia į augsztą?

— Nes turi ūdegą it pauksztis.

— Na, ir karvė turi ūdegą ir dėlkogi neskrenda?....

— Ji skristų, ale žmonės už ūdegos turi.

Gromatnyczia.

Visi telegramai ir laiskai, litinti apvaikszcziuojimą 4 Kovo W.-Barre'te patilps sekancziame numeryje.

— Didei aczių p. Lietuviai už rankaszti, kurį, nesulaukdami jo pabaigos ir autoriaus adreso su tulomis informacijomis, pradėsime talpinti savo laikrasztyje pagal prisiun-

tęjimo nurodimą.

p. A. Kaup., Det. rankaszti jau visą apturėjome, labai aczių!

Užmokėjo Už laikraszti. "VIENYBE LIETUVNIKU".

J. Simanavyczia Plymouth	\$1,00
F. Kaszuba Duryea	„1,00
S. Szimkus Chicago	„1,00
Kubilius Ashley	„2,00
V. Semsis Plymouth	„1,00
M. Naujelis „	„2,00
J. Januszonis Hudson	„1,00
T. Niszirda Chicago	„1,00
M. Klimas Pittston	„2,00
M. Vrocziiskas Mahanoy City	„2,00
J. Skritulskas Shenandoah	„2,00
Dr. Valancziausko „	„2,00
P. Mesionis „	„1,00
J. Jamės E. Setauket	„1,00
J. Jevaiszas Wilkes Barre	50 c.
P. Dilbi Lonsford	„2,00
R. Perlas Pitston	„2,00
J. Januszonis London Eng.	„2,00
J. Zemaitis St. Regis falls	„1,00
V. Krevėnas Foluca	„1,00
A. Penkus Peckville	„1,00
K. Petrauckas Forest City	„1,00
F. Matuleviche Morea	„1,00
P. Budzeviche California	„1,00
J. B. Budvitis Chicago	„1,00
A. Delannan Collinsville	„2,00
J. Budrius Chicago	„1,00
V. Jasaitis Elizabeth	„1,00
M. Neimanas „	„1,00
A. Babauckas „	„1,00

Broliai Lietuviai!

Kurie reikalaujate drabužių steliūtis ir norite, kad būtų kaip reikiant pasiuta, steliūkitėsį jūs pas:

Geo. J. Glasser,

162 E. Market Str., Wilkes-Barre, Pa.
Pas kurį daug kriauczyių lietuvių dirba.

IX — 5, 94.

Knigos pargabentos isz užmarės:

Maldų knigos.

Aukso Altorius, arba Szaltinis dangaus skarbu 2.25c., 2.75c., 3.25c., 4.00c., 4.50c., 5.00 ir 5.50c.
Senas ir naujas Aukso Altorius \$2.25 ir 2.75c.
Garbe Dlewu ant auksztybės „ „ „ 2.00.
Balsas Batandėlis 1.25c., 1.50c. ir 2.00c.
Kninga giesmių arba Kanticzkos „ 75c.
150 Psalmu Dowido karaliaus ant paveiklo kanticzkų 75c.

Istorizkos dvasizkos italpos knigos.

Gyvenimas Vieszpatis Jezaus Kristaus, 75c.
Istorija seno ir naujo istatymo su abrozėl. 25c.
Istorija seno istatymo „ „ 35c.
Gyvenimas Marijos „ „ 25c.
Menuo Szvencziiaus Marijos Panos 30c.
Sopulej Motynos Dlewo „ „ 20c.
Evangelijos be apdarų 75c., o su apdarais 1.25c.
Gyvenimai Szventuju, ant visų metų koznos dienos, pirma, antra, trecia ir ketvirta dalis už kozną dalį po „ „ 75c.
Gyvenimas szv. Benedikto Labro 10c.
Stebuklai Dievo Szvencz. Sakramento 40c.

Istorizkos knigos svietizkos italpos

Istorija Lietuvos „ „ 50c.
Trumpa senovės Lietuvų Istorija 20c.
Aplinkasztiš kun. Petravycziaus | Vilniaus džiakonystės kunigus 1870 m. „ 10c.
Už ką mes lenkams turime būti dėkingi arba nedėkingi, graži knigutė kurioje apraszta visi mūsų prietiekiai su lenkais nū pat krikšto Lietuvos 5c.
Žiponas bei žiponė „ „ 50c.
Žirgas ir vaikas „ „ 25c.
Vytautas didis Lietuvos kunigaikštis 40c.
Aple senovės Lietuvos pilis „ 20c.
„Auszra“ keturių metų puikišs apdaras po \$1.25 kninga, visas perkant 4.00c.

Knigos poetizkos.

Senkaus Jurgis „ „ 25c.
Vitollorauda, pulkus poematas isz senovės lietuvų gyvenimo, 2 knigos 1.25c.
Dūnelaczio pavasario linksmybės 15c.
Konradas Valenrodas „ „ 10c.
Tėvynizkos giesmės „ „ 5c.
Jūkiaus dainos „ „ 5c.
Naujos dainos „ „ 10c.
Birutės dainos „ „ 10c.
Tėvynainių giesmės „ „ 40c.
Pirmutinis dagtinės varytojas puiki komedija 10c.
Ponas ir Muzikal, Drama penkiose permalnose, paraszta Aleksandro Gužucio, 20c.

Apyškos.

Patangos Juze, linksmi skaitymai „ 25c.
Kas telybė tai nemelas pulkios apysakėlės isz lietuvų gyvenimo 20c.
Pajudikime vyrų žemę, puiki apysaka paraszta patrijotizkoje dvasioje pagal vengrizką pono A. isz B. autoriaus knigutė, „Kas telybė tai ne melas 25c.
Žiemos vakaro adynėlė, vokiazkom raldėm 30c.
Muzikėlis „ „ 15c.
Valkų kningėlė „ „ 25c.

Mokslizski rankvedžiai ir kitokios knigos

Lietuvizska Gramatika paraszta kunigo Mikolo Miežinio 50c.
Abėcėla „ „ 30c.
Elementorius Lietuvizskas „ „ 15c.
Kninga dėl iszsimokinimo rokundų 25c.
Kninga dėl iszsimokinimo visasvietinės kalbos 15c.
Aple buvimą Dlewo „ „ 10c.
Grieszninkas priverstas metavotis „ „ 15c.
Pamokėlai aple trusę „ „ 5c.
Talmudas ir mūsų žydai „ „ „ 10c.
Szkala su kalba „ „ 25c.
Prieszauszris „ „ 20c.
Kaip įgyti pinigų ir turta „ „ 25c.
Girtybė „ „ 10c.
Genių dėdė, graži pasakutė kur iszrodyta, kaip labai svietą slogina maskolių valdžia 10c.
Trumpa peržvalga Lietuvyštės darbų Amerikoje 20c., dėl perkuczių po 10c.
Kalendorius ant 1889 m. 25c. ir ant 1890 m. 25c.

Ivairios dvasizkos knigos.

Filotea arba kelias į maldingą gyvenimą 50c.
Pokilis Szventuju „ „ 15c.
Izguldimas metiniu szvenozliu labai naudinga kningėlė 10c.
Mokslas Rymo kataliku „ „ 50c.
Kas yra griekas? „ „ 20c.
Nekaltybė „ „ 30c.
Vartai dangaus „ „ 30c.
Pekla, arba amžinas pragaras 1.00c.
Arielka yra nūdal; su ilustracijomis 40c.
Garsas aple baizybės Dlewo audio 35c.
Raktas į dangų „ „ 20c.
Didžioji nedėlia „ „ 5c.
Kaip Sumenija nuspakajiti „ „ 20c.
Vadovas į dangų „ „ 50c.
Prisigatavojimas ant smerczio „ „ 50c.
Draugija dėl duszių „ „ 5c.
Lietuvizskos miszios „ „ 10c.
Visoki Abrozėliai su maldėlėmis po 5centus.

KNINGOS

EOCNOS SPAUSTUVES.

Lietuvos Istorija, nū seniausių gadylių iki Gediminui D. L. K. paraszta 1850 m., Simano Daukanto. Kninga pirma, gaunama už 1.50c.
Budis Senovės Lietuvų Kalbėnų ir Zemalczių paraszta Simano Daukanto, gaunamas už 1.00.
Istorija Katalikų Bažnyczios, „ „ 1.00.
Europos Istorija su žiamlapiais „ „ 50 ct.

Lietuvizskos DAINOS isz visur surinktos 300c.
Pasakojimas Antano Tretininko paraszė vysok. Zemalczių Motiejus Valancziauskas, 25 ct.
Ponas Bartkus, paraszė kun. A. Burba, 20 ct.
Dievaitis, apysaka szios gadynės 1.00 ct.
Apleka Dlewo „ „ „ \$1.00.
Aukso Verszlis, labai puiki drama „ „ 20 ct.
Bolesławas arba antra dalis Genowefos 30 ct.
Du puikus apraszymai aple nedorybų žydo ir piktą augynimą wajku \$1.00.
Eglė, žalczių karalienė ir iszgirovimas Kauno pilies 1362 m., du pulkus dramatal paraszti Aleksandro Gužucio, 25c.
Istorijoje gražios Katrukos ir jos visok atstiklina 10c.
Istorijoje aple gražą Mageloną, daktorį karaliaus isz Neapolio ir aple Petrą kareivį 40c.
Istorijoje isz laiko Francuzkos „ „ „ 30c.
Istorija Septynių Mokintojų „ „ „ 50c.
Jurgis Miłosławskis „ „ 80c.
Juozapas Koniuszewskis, arba kankinimas Unijotų po valdžia maskoliaus 50c.
Konstitucija dėl darbinjų „ „ 10c.
Namelis pustelniko „ „ 75c.
Nedorybės Rymo Ciesorliu, istorijoje isz laiko „ „ „ 80 ct.
Puikus apraszymai tikru atstikliniu isz czesu wajnos 1863 metu 40 ct.
Prawdnikas angelikos kalbos neabdar. \$1.00
„ „ „ abdaratas \$1.25.
Puikus apraszymas aple Lietuvą „ „ \$1.00.
Rinalda Rinaldinas „ „ „ \$1.50 ct.
Senowes apraszymas aple Duktery „ „ 50 ct.
Sumyszimas arba bajme tury dydeles akis 15 ct.
Tykra teisybe isz Suwaiku gubernijos 65 ct.
Szviesla Dlewo „ „ „ 25 ct.
Titkus Persų Karaliaus, „ „ 25 ct.
Uzysstanawik ant to geraj „ „ 50 ct.
Witasir Korynna istorijoje isz laiko persekiojimo Bažnyczios S. per Deoklecijana 95 ct.

Lenkizskos kningos

maldų pargabentos isz užmarės.

Westchniente duszy pobożnej, zbiór nabożeństw i pieśni z przydanem Drogi krzyżowej, Gorzkich żali i psalmów „ „ „ 1.50 c.
Złoty Ołtarz czyli zbiór nabożeństw dla chrześcian i katolików „ „ „ 1.30 c.
Ołtarzyk czyli zbiór nabożeństw dla młodzieży katolickiej „ „ „ 70 c.
Wyborek nabożeństw dla młodzieży katolickiej 50 c.
Mały złoty ołtarzyk dla pobożnych dzieci katolickich „ „ „ 45 cent.

ISTORIJA Katalikų Bažnyczios gaunama yra pas Rev. A. Burba Plymouth Luz. Co. Pa. Box 1053, pas Rev. P. Abromaitį Jordan st. Shenandoah, Pa. kasztūja \$100.

Uždejęs kromą Pittstone, pardavinėju viską kūmi pigiausiai.

Tam. Pauksztis.
132 N. Main str., Pittston, Pa.

Ivairiausių **KNIGŲ** galite pas J. MATUTĮ. Pardādą jis Rasztą Szventą, visokias Maldų knigas ir sziaip jau puikių skaitymų knigoles: pranaszavimas Mikaldos, Sapnorių, Juzefato pakalhė ir t. t. Taipogi turi ranzanczių, szkaplierių, o ir dziegorėlių auksinių ir sidabrinų, lenciugėlių, ziedų ir kitokių daigtų. Jo adressas:

Jos. Matutis,
287 Whyte Ave. Brooklyn E. D.